

RAKVERE MUUSIKAKOOLI VIILI ÕPPEKAVA

ÜLDSÄTTED

1. Rakvere Muusikakooli viuli õppekava on dokument, mille alusel toimub õppetöö Rakvere Muusikakooli viuliklassis.
2. Rakvere Muusikakooli viuli õppekavale lisatud ainekavad tagavad muusikalise ettevalmistuse üleminekuks kutseharidusele.
3. Rakvere Muusikakooli viuli õppekava määrab kindlaks õppe-eesmärgid, õppeaja, õppeainete loendi koos ajalise kestuse ja ainekavadega, õppeainete valikuvõimalused ja tingimused ning nõuded õppe-etappide ja kooli lõpetamise kohta.

1. ÜLDOSA

Rakvere Muusikakooli ülesandeks ja eesmärgiks on laste ja noorte loomevõimete avastamine ja kavakindel arendamine, ettevalmistuse tagamine üleminekuks muusikalisele kutseharidusele ja kohaliku kultuurielu edendamisele. Õppe- ja kasvatustöö koolis peab aitama kujuneda isiksusel, kes:

1. mõtleb loovalt;
2. oskab oma tegevust eesmärgistada ja hinnata;
3. suudab valida, otsustada ja vastutust kanda;
4. oskab teha tööd ja on valmis kodutööks;
5. mõistab teadmiste ja pidevõppe tähtsust, oskab õppida;
6. aktiivse muusikalise tegevuse kaudu arendab muusikataju ja loovust.

2. ÕPPEKAVA PÕHIMÕTTED

1. Viuli õppekava ei dikteeri muusikaainetes heliteoste valikut, vaid annab oskuste arendamiseks suunad ja tasemenõuded.
2. Annab õppurile võimaluse muusikalise hariduse omandamiseks ja kutseõppeks valmistumiseks.
3. Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse vanuselisi ja individuaalseid iseärasusi.
4. Koolielu reeglid kujundavad õpetajad, õppurid ja lapsevanemad üheskoos. Õppetöö kavandamisel peetakse silmas igaühe võimekust, kus kooli ülesanne on suunata õppureid oma tegevust jälgima ja õppimist kavandama, analüüsima ja kujundama oma isikupära.

3. ÕPPEPROTSESS

1. Õppimise käigus analüüsib ja hindab õppur õpitavat ning edukus sõltub õppuri oskusest õppida. Õpetaja on õpitegevuse kavandaja ja looja ning õppimistahtmise innustaja. Õpetaja töötab ametijuhendi alusel.
2. Hindamine on osa kooli õppeprotsessist. Õppur peab teadma, mida hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamiskriteeriumid. Rakvere Muusikakoolil on oma hindamisjuhend

3. Hindamise põhieesmärgid on:
- Motiveerida õppurit sihikindlalt õppima;
  - Anda teavet õppimise käigust õppurile, õpetajale, kooli juhtkonnale, lapsevanemale;
  - Määratleda õppuri individuaalsed õpitulemused;
4. Hindamine võib olla sõnaline (analüüs/hinnang) ja numbriline (hinne). Rakvere Muusikakoolis rakendatakse 5- pallilist numbrilist hindamist.
5. Hindamissüsteem sisaldab nii positiivseid (kolm, neli, viis) kui negatiivseid (üks, kaks) hindeid, kuid õppuri üleviimine järgmisesse klassi toimub positiivsete hinnete alusel:
6. Koolivälise arvestusliku hindamise üks vorme on regionaalsed ja üleriigilised ning rahvusvahelised konkursid ja festivalid.

4. ÕPPEKORRALDUS

4.1. Õppeprotsessi kirjeldatakse astmeti:

- noorem aste 1. – 4. õppeaastani,
- vanem aste 5.- 7. õppeaastani;
- lisa-aastad

4.2. Õppetöö kestab 35 õppenädalat ja koolivaheajad on üldhariduskooliga samadel aegadel.

4.3. Toimub loomevõimete kavakindel arendamine muusikahariduse omandamiseks ja kutseõppeks ettevalmistamine.

4.4. Lisa-aastad on mõeldud õppuritele, kes on lõpetanud muusikakooli ja omavad eeldusi ning on orienteeritud muusikalise kutseõppe omandamisele ja vajavad vanuse tõttu järjepidevat õpet kuni üleminekuni kutseharidusele.

5. VIIULI ÕPPEKAVA ÕPPEAINETE LOETELU

Õppeained	Põhikool							Lisa-aastad
	I	II	III	IV	V	VI	VII	
	õ/a.	õ/a.	õ/a.	õ/a.	õ/a.	õ/a.	õ/a.	
	noorem aste				vanem aste			
5.1. Põhipill - viiul	2	2	2	2	2	2	2	1
5.2. Solfedžo	2	2	2	2	2	2	2	
5.3. Muusikalugu			1	1	1	1	1	
5.4. Ansambel			0,5	0,5	1	1	1	
5.5. Üldklaver			0,5	0,5	1	1	1	
KOKKU	4	4	6	6	7	7	7	1

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28.04.2008.

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

1. Numbrid tabelis tähistavad maksimaalset nädalatundide arvu.
2. Individuaalse lisaainena rakendatakse üldklaverit
3. Õppetunni pikkus Rakvere Muusikakoolis on **45 minutit**. Kontsertmeisteri nädalatunde on õppurile ette nähtud I – III klassis **0,5** akadeemilist tundi ja IV – VII klassis **1,0** akadeemilist tundi.

Tehniline arvestus toimub 2 korda õppeaastas, hindelised esinemised on üks kord I poolaastal ja kaks korda II poolaastal. I klassi õppurid hindelisi esinemisi ega arvestusi kohustuslikus korras ei soorita. Lisaaine üks hindeline esinemine toimub kord poolaastal. Üleminekueksamid on noorema astme lõpetamisel viiulis ja solfedžos, lõpueksamind vanema astme lõpetamisel viiulis, solfedžos ja muusikaloos.

5.1. VIIULI AINEKAVA

5.1.1. EESMÄRK

Õppe - eesmärgiks on omandada musitseerimiseks vajalikud tehnilised võtted ja muusikalised oskused. Samuti arendada õppuri isiklikku musitseerimiskogemust ja loovust. Peale ainekava täielikku omandamist on õppuril soovi ja heade eelduste korral võimalik jätkata õpinguid keskastme muusikakoolides.

5.1.2. ÕPPETÖÖ SISU

Õppeprotsess on jagatud kahte astmesse: I aste 1.- 4.klass ja II aste: 5.- 7. klass. Parim vanus I klassis pillimängu õppimise alustamiseks on üldjuhul 6.- 9.eluaasta. Pilliõppimine toimub tihedas koostöös muusikaliste üldainetega (muusikaajalugu, solfedžo jt.).

Õppeprotsess sisaldab muu hulgas ka kontsertide külastusi. Hindelisi esinemisi toimub üks kord I poolaastal ja kaks korda II poolaastal. I klassi õppurid hindelisi esinemisi kohustuslikus korras ei soorita. Repertuaar hindelisel kontserdil esitatakse peast. Erandjuhul, viiuliõpetaja soovitusel, kui see aitab kaasa põhioskuste arendamisele võib esitada repertuaari ka noodist. Hindeline esinemine ei ole kokkuvõtte õppeveerandist. See on õppeprotsessi üks osa - avalik esinemine. Veerandi hinde moodustavad palade hinded, jooksva tööprotsessi hinded, esinemise hinne. Tehnilised arvestused toimuvad alates II klassist kaks korda õppeaastas. VII klassis toimub üks tehniline arvestus I poolaastal. Võimalusel esinevad õppurid ka muusikakooli korraldatavatel avalikel kontsertidel, võimekamad osalevad ka konkurssidel.

Ainekavas väljapakutud repertuaar on üks näide võimalikust repertuaari valikust. See valik ei ole kohustuslik õpetajale. Õpetajal on õigus valida vastavalt õppuri individuaalsusele ja arengutasemele tema arengut soodustav repertuaar.

5.1.3. NOOREM ASTE (1. -4. klass) KLASSIDE KAUPA

I KLASS

Eesmärk: Võimalikult loomuliku ja vaba pillihoiu ja poognahoiu omandamine. Liigutuste vabadus- ja osavus. Muusikalise kuulmise arendamine.

Arvestused ja hindelised esinemised: II poolaastal on üks esinemine. Tehnilisi arvestusi I klassis ei ole.

Õppetegevused: Viiulitund koosneb: erinevatest harjutustest (rütmi-, koordinatsiooni-, tehnilised, pillimängulised), teose vormianalüüsist (osad, laused jne.), teose ettemängimisest, harjutamismudeli andmisest, helikõrguste nimetuste tundmine

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

noodipildis ja nende asukoha leidmine pillil, noodist lugemisest, palade mängimisest, koosmusitseerimisest õpetajaga.

I õppeaastal läbitavad teemad:

pilli hooldamine

- pilli ja poognaosade nimetused
- viiuli- ja poognahoid
- tooni tekitamine pizzicato's ja arco's
- vasaku käe mänguvõtted esimeses positsioonis
- kahe käe vaheline koordineatsioon
- keelevahetus
- poognajaotus (terve poogen, pool poogen)
- rütmivältuste tundmine ja mängimine (tervenoot, 1/2-, 1/4-, 1/8-, 1/16-noot)
- heliaste, terve- ja pooltoon
- duur ja moll
- burdoon
- koosmängu terminid duo, solo
- mõisted: forte, piano, ritenuto, aktsent

Pooltoon 2.-ja 3. sõrme vahel	harjutustes	palades
Pooltoon 1.-ja 2. sõrme vahel	harjutustes	palades
Pooltoon 3.- ja 4. sõrme vahel	harjutustes	
Detacheé	harjutustes	palades
Legato	harjutustes	
Detachée ja legato kombinatsioonid	harjutustes	
Poognajaotamine (terve poogen, poolpoogen)	harjutustes	palades
Keelevahetus	harjutustes	palades
Flažolett	harjutustes	

Heliredelid ja kolmkõlad:

1-oktaavilised mažoorid ja loomulikud minoorid (näit. La-maž., Re-maž., loomulik mi-min)

Etüüdid ja kogumikud:

A. Grigorjan. Heliredelid ja kolmkõlad
K. Rodionov. Viiulimängu algkursus
B.Barber. Solos For Young Violinists Volume 1
E. Bogren. Sma latar för sma strakar
S. Suzuki. Violin School I
Хрестоматиа 1.-2. klass
I.Tivik „Väike viiulimängija“

Valik paladest:

W.A.Mozart „Allegretto“
Rahv. sead. B.Barber „Prantsuse lauluke“, „Inglise lauluke“, „November“
T.H.Bayly „Long, long ago“
Rahvv „Tädi jutustus“, „Anneke“, „Tuulelaul“

II KLASS

Eesmärk: Võimalikult loomuliku ja vaba pillihoiu ja poognahoiu omandamine. Liigutuste vabadus ja osavus. Muusikalise kuulmise arendamine. Konkreetne toonikujundus. Lihtsamate sõrmemustrite (pooltoon 1. ja 2. sõrme vahel; pooltoon 2. ja 3. sõrme vahel) kindel omandamine.

Arvestused ja hindelised esinemised: Mõlemal poolaastal on tehniline arvestus. Arvestus koosneb ühest heliredelist ja ühest etüüdist. I poolaastal on üks hindeline kontsert ja II poolaastal kaks hindelist kontserti. Hindelisel kontserdil esitab õppur kaks pala peast.

Õppetegevused: Viiulitund koosneb: erinevatest harjutustest (rütmi-, koordinatsiooni-, tehnilised, pillimängulised), teose vormianalüüsist (osad, laused, fraas, motiiv), teose ettemängimisest, harjutamismudeli andmisest, helikõrguste nimetuste tundmisest noodipildis ja nende asukoha leidmisest pillil, noodist lugemisest, palade mängimisest, koosmusitseerimisest õpetajaga.

II õppeaastal läbitavad teemad:

Eelmisel õppeaastal läbitud teemade kinnistamine (pilli hooldamine, viiuli- ja poognahoid, vasaku käe mänguvõtted esimeses positsioonis, keelevahetus, poognajaotus jt.)

mõisted: forte, piano, mf, mp, ritenuto, >,crescendo, diminuendo, fermaat, a´tempo, dolce, poco, allegro, allegretto, andante, moderato, kolmkõla.

Pooltoon 2.-ja 3. sõrme vahel	harjutustes	palades
Pooltoon 1.-ja 2. sõrme vahel	harjutustes	palades
Pooltoon 3.- ja 4. sõrme vahel	harjutustes	palades
Pooltoon lahtise keele ja 1.sõrme vahel	harjutustes	
Detacheé	harjutustes	palades
Legaato	harjutustes	palades
Detachée ja legaato kombinatsioonid	harjutustes	palades
Poognajaotamine (terve poogen, poolpoogen)	harjutustes	palades
Keelevahetus	harjutustes	palades
Flažolett	harjutustes	
Spiccato harjutused	harjutustes	
Staccato harjutused	harjutustes	
Marteleé	harjutustes	
Dünaamika: forte, piano		palades

Heliredelid ja kolmkõlad:

1-2-oktaavilised mažoorid (näit. La-maž., Re-maž., Sol-maž) ja meloodilised minoorid (näit. la-min, re-min, mi-min)

Etüüdid ja kogumikud:

A. Grigorjan. Heliredelid ja kolmkõlad
N.Baklanova Väikesed harjutused algajatele
Избранные этюды 1.-3. klass

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

K. Rodionov. Viulimängu algkursus
B.Barber. Solos For Young Violinists Volume 1
S. Suzuki. Violin School I
Хрестоматиа 1.-2. klass
Юный скрипач I osa

Valik paladest:

N. Baklanova „Masurka“
J:S.Bach „Marss“
Rahv. sead. B.Barber „Welsh'i aaria“, „Prantsuse laul“, „Talv“, „Vene lauluke“, „Hällilaul“
S.Suzuki „Perpetual Motion“
T.H. Bayly „Long, long ago“ G-duur
J.S.Bach „Menuett I“, „Menuett II“
S.Suzuki „Antantino“, „Allegro“
R.Schumann „Lõbus talupoeg“

Valik suurvormidest:

F.Händel Variatsioonid A-duur

III KLASS

Eesmärk: Julge ja konkreetne toonikujundus. I positsiooni erinevate sõrmemustrite kindel omandamine. Tutvumine III positsiooniga. Mäng koos positsioonivahetusega (harjutustes, etüüdides, heliredelis). Ettevalmistused vibraato õppimiseks.

Arvestused ja hindelised esinemised: Mõlemal poolaastal on tehniline arvestus. Arvestus koosneb ühest heliredelist ja ühest etüüdist. I poolaastal on üks hindeline kontsert ja II poolaastal kaks hindelist kontserti. Hindelisel kontserdil esitab õppur kaks pala või suurvormi osa peast. Soovitav on õppeaasta jooksul esitada hindelisel esinemisel suurvormi osa.

Õppetegevused: Viulitund koosneb: erinevatest harjutustest (rütmi-, kordinatsiooni-, tehnilised, pillimängulised), teose vormianalüüsist (osad, laused, fraas, motiiv), teose ettemängimisest, harjutamismudeli andmisest, helikõrguste nimetuste tundmisest noodipildis ja nende asukoha leidmisest viulil erinevates positsioonides, noodist lugemisest, palade mängimisest, koosmusitseerimisest õpetajaga.

III õppeaastal läbitavad teemad:

Eelnevate aastate materjali kinnistamine

Mõisted: forte, piano, mp, mf, ff, ritenuto, >,crescendo, diminuendo, fermaat, triool, pizzicato, arco, dolce, a tempo, ralletando, poco, allegro, allegretto, andante, moderato, variatsioon, maestoso,

Palade analüüs lihtsamate intervallide (s.sekund, v.sekund, p.oktaav) ja kolmkõlade suhtes

Pooltoon 2.-ja 3. sõrme vahel	harjutustes	palades
Pooltoon 1.-ja 2. sõrme vahel	harjutustes	palades
Pooltoon 3.- ja 4. sõrme vahel	harjutustes	palades
Pooltoon lahtise keele ja 1.sõrme vahel	harjutustes	palades
Detaché	harjutustes	palades
Legaato	harjutustes	palades
Detachée ja legaato kombinatsioonid	harjutustes	palades
Poognajaotamine (terve poogen, poolpoogen)	harjutustes	palades
Keelevahetus	harjutustes	palades

KooskõlastatudRakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.**Kooskõlastatud**Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

Flažolett	harjutustes	
Spiccato	harjutustes	
Staccato	harjutustes	palades
Marteleé	harjutustes	
Vibraato	harjutustes	
Lihtsad topeltnoodid	harjutustes	
Positsioonivahetuse harjutused I-III	harjutustes, heliredelis	
III pos.mäng	harjutustes	
Trillerid	harjutustes	palades
Dünaamika: forte, piano, cresc., dim., rit.		palades

Heliredelid ja kolmkõlad:

1-2-oktaavilised mažoorid (näit. Sol-maž, Re-maž, La-maž, Sil-maž, Fa-maž jt)

1-2-oktaavilised meloodilised minoorid (näit. La-min, sol-min, re-min, si-min jt)

II poolaastal koos pos.-vahetusega I-III positsiooni.

Etüüdid ja kogumikud:

K. Rodionov. Viulimängu algkursus

Избранные этюды 1.-3. klass

E.Gnesina-Vitatšek 17 meloodilist etüüdi

G.Bornoff „Etüüdid“

V.Barber. Solos For Young Violinists Volume 1

S. Suzuki. Violin School I, II

Юный скрипач II osa

Хрестоматия 1.-2. klass

Valik lugudest:

N. Baklanova. Masurka

J.S. Bach. Menuett

J.S.Bach. Marss

G.H. Händel koor orat. „Judas Maccabeus“

C.M.v.Weber „Jahimeeste koor“

G.F.Händel „Bourrée“

J.Brahms „Valss“

D.Kabalevski „Klounid“

J.Ph.. Rameau „Rigodon“

Valik suurvormidest:

F.Händel Variatsioonid A-duur

O. Rieding Kontsert h-moll op.35

F. Kückler Kontsert G-duur op.11

IV KLASS**Eesmärk:** I - III positsioonis mängu harjutamine koos positsioonivahetusega. Vibraato õppimine.**Arvestused ja hindelised esinemised:** Mõlemal poolaastal on tehniline arvestus. Arvestus koosneb ühest heliredelist ja ühest etüüdist. I poolaastal ja III veerandil on hindeline esinemine. Sellel esitab õppur kas kaks pala või suurvormi osa peast. IV veerandil on üleminekuksam, kus esitatakse 2 eri karakteriga pala või suurvormi osa peast. Üks kord õppeaasta jooksul tuleb hindelisel esinemisel mängida suurvormi osa.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

Õppetegevused: Viulitund koosneb: erinevatest harjutustest, teose vormianalüüsist (osad, laused, fraas, motiiv), palade analüüsist intervallide suhtes, teose ettemängimisest, harjutamismudeli andmisest, helikõrguste nimetuste tundmisest noodipildis ja nende asukoha leidmisest viuil erinevates positsioonides, noodist lugemisest, palade mängimisest, koosmusitseerimisest õpetajaga.

IV õppeaastal läbitavad teemad:

Eelnevate aastate materjali kinnistamine

Mõisted: forte, piano, mf, mp, ff, pp, ritenuto, >, crescendo, diminuendo, fermaat, triool, pizzicato, arco, dolce, a tempo, ralletando, poco, espressivo, allegro, allegretto, andante, moderato, sekvents, risoluto, maestoso, cantabile.

Palade analüüs intervallide ja kolmkõlade suhtes

Mäng kõikide sõrmemustritega		palades
Detacheé	harjutustes	palades
Legaato	harjutustes	palades
Detachée ja legaato kombinatsioonid	harjutustes	palades
Poognajaotamine (dünaamika tekitamisel)	harjutustes	palades
Flažolett	harjutustes	palades
Spiccato	harjutustes	
Staccato	harjutustes	palades
Marteleé	harjutustes	palades
Vibraato	harjutustes	
Lihtsad topeltnoodid	harjutustes	
Positsioonivahetus I-III	harjutustes, heliredelis	
I-III pos.mäng koos pos.-vahetusega	harjutustes	palades
Trillerid	harjutustes	palades
Dünaamika: forte, piano, cresc., dim., rit.		palades
Akordid piz, arco	harjutustes	palades

Heliredelid ja kolmkõlad:

2-oktavilised mažoorid koos positsioonivahetusega I-III pos.(näit. Sol-maž, Re-maž, La-maž, Sil-maž, Fa-maž jt) + kolmkõlad (I; VI6, IV64)

2-oktavilised meloodilised minoorid koos positsioonivahetusega I-III pos.(näit. La-min, sol-min, re-min, si-min jt) + kolmkõlad (I; VI6, IV64)

Etüüdid ja kogumikud:

A.Grigorjan Heliredelid ja kolmkõlad

E.Gnesina-Vitatšek 17 meloodilist etüüdi

J.Trott Melodious Double-Stops

I.Dvoirin Etüüdid II-V

G.Bornoff Etüüdid

B.Barber. Solos For Young Violinists Volume I

S. Suzuki. Violin School II, III

Хрестоматиа 2. - 3. klass

Хрестоматиа 3.- 4. klass

Valik lugudest:

W. Kroll. Donkey Doodle

L.Mendelsson. Mosquito Dance op. 62, No. 5

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28.04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

Gabriel-Marie „Aria vanas stiilis“
R.Schumann „Kaks grenaderi“
N.Paganini „Nõidade tants“
A.Thomas „Gavott „Mignon´ist““
J.B.Lully „Gavott“
P. Tšaikovski „Vana prantsuse lauluke“
P. Tšaikovski „Naapoli lauluke“
E.Jenkinson „Tants“

Valik suurvormidest:

O. Rieding Kontsert h-moll op.35
O. Rieding Kontsert G-duur op.34
A.Vivaldi Kontsert G-duur
A. Huber. Kontsertino G-duur

5.1.4.. VANEM ASTE (5.-7. klass)

KLASSIDE KAUPA

V KLASS

Eesmärk: Erinevate strihhide (spiccato, staccato, martele´) õppimine. I-III postsioonis mänguvabaduse treenimine. Töö vibraatoga.

Arvestused ja hindelised esinemised: Mõlemal poolaastal on tehniline arvestus. Arvestus koosneb ühest heliredelist ja ühest etüüdist. I poolaastal on üks hindeline kontsert ja II poolaastal kaks hindelist kontserti. Hindelisel kontserdil esitab õppur kaks pala või suurvormi osa peast. Üks kord õppeaasta jooksul tuleb esitada hindelisel esinemisel suurvormi osa.

Õppetegevused: Viulitund koosneb: erinevatest harjutustest, teose vormianalüüsist (osad, laused, fraas, motiiv), palade analüüsist intervallide suhtes, teose ettemängimisest, harjutamismudeli andmisest, helikõrguste nimetuste tundmisest noodipildis ja nende asukoha leidmisest viulil erinevates positsioonides, noodist lugemisest, palade mängimisest, koosmusitseerimisest õpetajaga.

V õppeaastal läbitavad teemad:

Eelnevate aastate materjali kinnistamine

Mõisted: forte, piano, mf, mp,ff, pp, ritenuto, >,crescendo, diminuendo, fermaat, triool, pizzicato, arco, dolce, a´tempo, ralletando, poco, espressivo, agitato, piu mosso, meno mosso, ritardando, con gracia, da capo al Fine, sekvents, allegro, allegretto, andante, moderato, presto, vivace, risoluto, brillante, grazioso, tranquillo, sfz, solo, tutti.

Mäng kõikide sõrmemustritega		lugudes
Detache´		palades
Legato		palades
Detaché ja legato kombinatsioonid		palades
Poognajaotamine (dünaamika märkidele vastavalt)		palades
Flažolett	harjutustes	palades
Spiccato	harjutustes	palades
Staccato	harjutustes	palades
Martele´	harjutustes	palades
Vibraato	harjutustes	palades
Lihtsad topeltnoodid	harjutustes	palades

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

Positsioonivahetus I-III	harjutustes, heliredelis	palades
I-III pos.mäng koos pos.-vahetusega	harjutustes	palades
Mäng kõrgetes positsioonides	Harjutustes, heliredelis	
Trillerid	harjutustes	palades
Akordid piz, arco	harjutustes	palades
Töö kõlava ja puhta tooniga	harjutustes	palades
Dünaamika		palades

2-3 oktaavilised mažoorid ja meloodilised minoorid + kolmkõlad (I; VI6, IV64). II poolaastal soovitavalt 3-oktaaviline heliredel ja vähemalt 1 kolmkõla.

Etüüdid ja kogumikud:

A.Grigorjan Heliredelid ja kolmkõlad
J.Trott Melodious Double-Stops
G.Bornoff „Etüüdid“
I.Dvoirin Etüüdid II-V
O.Ševčik Poogna tehnika kool
B.Barber. Solos For Young Violinists Volume I
S. Suzuki. Violin School II, III
Хрестоматиа 4. - 5. klass

Valik lugudest:

Gabriel-Marie „Aria vanas stiilis“
C.Bohm „Moto perpetuo“
J. Trott. The Puppet Show“
J.S.Bach „Gavott“ g-moll
E.Jenkinson „Tants“
J.Brahms „Hällilaul“
L.Boccerini „Menuett“
L.Beethoven „Menuett“

Valik suurvormidest:

A. Huber. Kontsertino G-duur Op.8, No. 4
A. Huber. Kontsertiino F-duur
A. Vivaldi Kontsert G-duur
F. Kuchler Kontsertiino D-duur op.15 (Vivaldi stiilis)
Ch. Dancla Variatsioonid

VI KLASS

Eesmärk: Erinevate strihhide (spiccato, staccato, martele´, legato) ja nende kombinatsioonide õppimine. I-III positsioonis mänguvabaduse omandamine. Kõrgetes positsioonides mängu treenimine. Töö vibraatoga.

Arvestused ja hindelised esinemised: Mõlemal poolaastal on üks tehniline arvestus. Arvestus koosneb ühest heliredelist ja ühest etüüdist. I poolaastal on üks hindeline kontsert ja II poolaastal kaks hindelist kontserti. Hindelisel kontserdil esitab õppur kaks pala või suurvormi osa peast. Üks kord õppeaasta jooksul tuleb esitada hindelisel esinemisel suurvormi osa.

Õppetegevused: Viiulitund koosneb: erinevatest tehnilistest harjutustest, teose vormianalüüsist ,(osad, laused, fraas, motiiv), ettemängimisest, harjutamismudeli andmisest, intervallide analüüsist, helikõrguste nimetuste tundmisest noodipildis ja

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28.04.2008.

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

nende asukoha leidmisest viiulil kõrgetes positsioonides, noodist lugemisest, palade mängimisest, koosmusitseerimisest õpetajaga.

VI õppeaastal läbitavad teemad:

Eelnevate aastate materjali kinnistamine

Mõisted: forte, piano, mf, mp, ff, pp, ritenuto, >, crescendo, diminuendo, fermaat, triool, pizzicato, arco, dolce, a tempo, ralletando, poco, espressivo, agitato, piu mosso, meno mosso, ritardando, con gracia, da capo al Fine, sekvents, allegro, allegretto, andante, moderato, presto, vivace, largamente, allargando, risoluto, brillante, grazioso, tranquillo.

Mäng kõikide sõrmemustritega		palades
Detache´		palades
Legato		palades
Detaché ja legato kombinatsioonid		palades
Poognajaotamine (dünaamika märkidele vastavalt)	harjutustes	palades
Poognaliikumiskiiruse muutmise	harjutustes	palades
Jätkuv töö poognakäe plastilisusega keele- ja poognavahetustel	harjutustes	palades
Flažolett	harjutustes	palades
Spiccato	harjutustes	palades
Staccato	harjutustes	palades
Martele´	harjutustes	palades
Vibraato	harjutustes	palades
Lihtsad topeltnoodid	harjutustes	palades
I-III pos.mäng koos pos.-vahetusega	Harjutustes, heliredelis	palades
Mäng kõrgetes positsioonides	Harjutustes, heliredelis	palades
Trillerid	harjutustes	palades
Akordid piz, arco	harjutustes	palades
Töö kõlava ja puhta tooniga	harjutustes	palades
Dünaamika		palades

3-oktaavilised mažoorid ja meloodilised minoorid + kolmkõlad (I; VI6, IV64)

Etüüdid ja kogumikud:

A.Grigorjan Heliredelid ja kolmkõlad
J.Trott Melodious Double-Stops
O.Ševčik 40 variatsiooni op.40
B.Barber. Solos For Young Violinists Volume II
S. Suzuki. Violin School II, III, IV
Хрестоматиа 4. - 5. klass
Хрестоматиа 5.- 6. klass

Valik paladest:

F.Kreisler „Armupiinad“
C.Bohm „Perpetum mobile“
F.Auber „Aaria“, „Gigue“
J.S.Bach „Bourrée“
J.S.Bach „Gavott“ D-duur

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

A. Dvořák „Humoresk“
J.Ph. Rameau „Gavott“
G. Pergolesi „Aria“

Valik suurvormidest:

E. Mollenhauer „The Boy Paganini“ Fantaasia
Ch. Dancla Variatsioonid
G.Händel Sonaat F-duur
A.Vivaldi Kontsert a-moll; Kontsert g-moll

VII KLASS

Eesmärk:Väljendusrikas fraasikujundus ja eri karakterite väljatoomine. Lugude detailne viimistlemine koolilõpu kontserdiks.

Arvestused ja hindelised esinemised: I poolaastal on tehniline arvestus. Arvestusel esitatakse üks helireedel ja 1-2 etüüdi. I poolaastal on üks hindeline kontsert. III veerandil on hindeline kontsert ja IV veerandil kooli lõpueksam. Eksamil esitatakse 2 eri karakteriga pala ja suurvorm. Etüüd(id) esitatakse aasta jooksul tehnilisel arvestusel. Eksamikavas olevad lood võivad korduda hindelistel kontsertidel esitatud lugudega.

Õppetegevused: Viulitund koosneb: erinevatest tehnilistest harjutustest, teose vormianalüüsist, ettemängimisest, harjutamismudeli andmisest, intervallide analüüsist, noodist lugemisest, palade mängimisest, koosmusitseerimisest õpetajaga.

VII õppeaastal läbitavad teemad:

Eelnevate aastate materjali kinnistamine

Mõisted: forte, piano, mf, mp, ff, pp, ritenuto, >, crescendo, diminuendo, fermaat, triool, pizzicato, arco, dolce, a tempo, ralletando, poco, espressivo, agitato, piu mosso, meno mosso, grazioso, ritardando, con gracia, da capo al Fine, sekvents, allegro, allegretto, andante, moderato, presto, vivace, largamente, allargando, risoluto, brillante, tranquillo.

Mäng kõikide sõrmemustritega		palades
Detache´		palades
Legato		palades
Detaché ja legato kombinatsioonid		palades
Spiccato ja legato kombinatsioonid	harjutustes	palades
Lendav staccato	harjutustes	palades
Poognajaotamine (dünaamika märkidele vastavalt)	harjutustes	palades
Poognaliikumiskiiruse muutmine	harjutustes	palades
Jätkuv töö poognakäe plastilisusega keele- ja poognavahetustel	harjutustes	palades
Eri iseloomuga vibraatod		palades
Flažolett	harjutustes	palades
Spiccato	harjutustes	palades
Staccato	harjutustes	palades
Martele´	harjutustes	palades
Vibraato	harjutustes	palades
Topeltnoodid	harjutustes	palades
I-III pos.mäng koos pos.-vahetusega	Harjutustes, heliredelis	palades

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

Mäng kõrgetes positsioonides	Harjutustes, heliredelis	palades
Trillerid	harjutustes	palades
Akordid piz, arco	harjutustes	palades
Töö kõlava ja puhta tooniga	harjutustes	palades
Dünaamika		palades

3-oktaavilised mažoorid ja meloodilised minoorid + kolmkõlad (I; VI6, IV64)

Etüüdid ja kogumikud:

A.Grigorjan Heliredelid ja kolmkõlad
J.Trott Melodious Double-Stops
B.Barber. Solos For Young Violinists Volume II, III
S. Suzuki. Violin School IV- VI
Хрестоматиа 5.- 6. klass

Valik lugudest:

F.Kreisler „Väike Viini marss“
Bach – Gounod „Ave Maria“
C.Bohm „Perpetuo Mobile“ Väikesest südist op.6
C. Saint-Saëns „Luik“
P. Fiocco „Allegro“
C.W.Gluck „Meloodia“
J.Brahms Ungari tantsud“
F.Veracini „Largo“

Valik suurvormidest:

A. Vivaldi Kontsert g-moll; Kontsert a-moll
Ch. Dancla Variatsioonid
J. Accolay Kontsert nr.1 a-moll
G.Händel Sonaat nr.4 D-duur
F. Seitz Kontsert g-moll op.12, Kontsert G-duur op.13

LISA-AASTA

Edukatele õppuritele, kellel on soov edasi minna õppima keskastme muusikakooli, on võimaldatud õpinguid jätkata. Õppeaasta jooksul täiendatakse repertuaari ja tehnilist baasi.

5.2. SOLFEDŽO AINEKAVA

5.2.1. SOLFEDŽO AINEKAVA 1.- 4. KLASS

5.2.1.1. PÕHIEESMÄRGID.

Suunata õppurit mõtlema ja muusikat tunnetama, arendada suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust ja loovust muusikaelementaarteooria, analüüsi, noodist lugemise ja õigekirjaoskuse kaudu. Õppida leidma seoseid ning erinevusi teooria põhjal erinevates muusikažanrites ja ajastutes. Toetada õppurit solfedžost saadud muusikaliste teadmistega instrumendiõppel.

5.2.1.2.ÕPPETEGEVUS.

Tundides käsitletakse omavahel seotud teemasid. Läbi selle hakkab õppur mõistma seoseid ja erinevusi muusikas. Samas on iga järgnev seotud millegi õpituga. Õppuri

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

õppeprotsessis toetutakse individuaalsusele. Selleks rakendatakse vastavalt õppuri võimetele ülesandeid. Järjepidev õppeprotsess koosneb kuulamisest, analüüsist, laulmisest ja noodikirjaoskusest teoreetiliste teadmiste põhjal. Praktikasse lisanduvad itaaliakeelsed oskussõnad. Tunnis kasutatakse mitmesuguseid abimaterjale, mis hõlbustavad õppimist, nagu tabelid, joonised, klaviatuur, intervallikaardid. Vajadusel kasutatakse ka helitehnikat. Tunnitöö jätkuks on kodune töö, mis aitab kinnistada saadud teadmisi. Õppeprotsessis toimub tegevus nii üksi kui ka rühmatööna. Võimekamatele leitakse lisaülesandeid. Tundi elavdavad improvisatsioonid nii lauldes kui noodikirjas. Solfedžeeritakse silp- ja tähtnimedega, lauldakse helistikke, põhikolmkõlasid ja muid akorde ning intervalle. Valdavalt lauldakse eakohaseid 1-häälseid harjutusi või kaanoneid, alustades noodist lugemisega tunnis ning lõpptulemuse saavutamiseks on kodune töö. Õpitakse muusikaliste märkide tähendust ja nende kirjutamist. Õpitakse noodikirja ja laulmist erinevates taktimõõtudes. Harjutatakse rütmidiktaadi ja meloodilise diktaadi kirjutamist. Tunnis juhitakse erilist tähelepanu noodiõigekirjale ja vajadusel antakse kodutööd. Igas tunnis korratakse ka eelnevaid teemasid.

5.2.1.3. AJALINE MAHT.

2 tundi nädalas – 70 tundi õppeaastas.

5.2.1.4. ÕPPESISU.

NOODIVÕTMED. Viulivõti. Bassivõti. Helide asukohad võtmetes.

LAULMINE. Õpitakse vajalikud algteadmised (hingamine, fraseerimine, intonatsioon, väljendusrikkus) ning õpitakse enesejälgimist. Lauldakse üksi ja koos 1-2 häälseid meloodiaid ja kaanoneid. Õpitakse noodist lugemist ja sellega seotud võtteid.

Solfedžeeritakse silp- ja tähtnimedega, lauldakse rütmisilpidega, vahel sõnadega.

Laulmine toimub metronoomi abil või taktiviipega. Õpitakse 2-, 3- ja 4-osalist taktiviipeskeemi. Laulmisel harjutatakse helide tabamist, tehakse rändnoodiga harjutusi.

Põhiliselt lauldakse noodist, kuid vähemalt 2 harjutust õpitakse veerandi jooksul pähe.

Tunnis kirjutatud meloodiad ja ülesanded lauldakse alati läbi. Laulmisel rakendatakse helitugevuse termineid ja itaaliakeelseid väljendeid. Laulmine arendab sisemist kuulmist, hääleulatust, mälu.

ASTMETAJU ARENDAMINE. Lauldakse helistikke üles ja alla. Astmetabamisharjutused.

Rändnoodiga harjutused. Üksi ja koos.

RÜTMIÕPETUS. Rütmis liikumine. Rütmisilpide omandamine ja pikkused erinevates taktimõõtudes, pausid. Rütmiharjutused ühele ja kahele käele, erinevatele kehaosadele.

Rütmi koputamine metronoomi abil või taktiviipega. Rütmi kaanon. Lihtsamad rütmipartituurid. Üksi ja koos.

ANALÜÜS. Rütmi analüüs. Meloodiaanalüüs. Vormi analüüs. Laadi või helistiku analüüs.

Akordide analüüs. Dünaamika analüüs. Suulises ja kirjalikus vormis. Üksi ja koos.

LAADITAJU ARENDAMINE. Duur ja moll kuulamisel ja lauldes tervikuna ja tetrahordide kaupa. Üksi ja koos.

DIKTAAT. Meloodiline diktaat 4-8 takti (ka eeltaktiga) õpitud taktimõõtudes, helistikes ja rütmide põhjal. Suulised 2-4 taktilised mäludiktaadid õpitud materjali põhjal. Kirjalikud kiirdiktaadid astmete tabamiseks. Meloodilise diktaadi aluseks on helistikuline mõtlemine ja toonikakolmkõla. Valmissaadud diktaat lauldakse läbi. Diktaat arendab meetrumi tunnetust, mälu, sisemist kuulmist, laaditunnetust, rütmitunnetust, muusikalist kirjaoskust. Rütmidiktaat 4 takti, ka eeltaktiga: õpitud taktimõõtude, rütmide ja pauside põhjal kirjalikult Rütmidiktaat arendab meetrumi tunnetust, mälu, rütmitunnetust.

IMPROVISATSIOON. Meloodiline improvisatsioon antud teemale või rütmile kirjalikult või suuliselt. Rütmi- improvisatsioon erinevates taktimõõtudes, teatud rütmigruppidega,

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28.04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

õpitud meloodia saateks suuliselt või kirjalikult. Saate improviseerimine antud meloodiale (bass, põhikolmkõlad) suuliselt või kirjalikult.

INTERVALLID. Õpitakse alates 2.klassist. Intervallide ehitamine ja määramine laudes ja kirjalikult. Alates 3.klassist intervallide pöörded ja lahendused kirjalikult ja laudes.

Intervallide õppimine arendab sisemist kuulmist, nende tundmine on abiks noodist lugemisel ja meloodilise diktaadi kirjutamisel.

AKORDID. Alustatakse 1.klassis toonikakolmkõlast duuris ja mollis ning harjutatakse meloodilist ja harmoonilist laulmist ning kuulamist üksi ja koos. 2. klassist lisandub subdominant- ja dominantkolmkõla duuris ja mollis, harjutatakse meloodilist ja harmoonilist laulmist ning kuulamist üksi ja koos. Alates 3.klassist õpitakse ehitama, määrama ja kuulama põhikolmkõlasid õpitud helistikes. Õpitakse rakendama saateks põhikolmkõlasid lühiharjutustele. Õpitakse ehitama ja määrama toonikakolmkõla pöörded, neid laulma ja kuulmise järgi üles kirjutama.

KUULAMINE. Iga teema seotakse kuulamisega. Õppur harjub enda sisemist kuulmist usaldama. Püüab kuuldu kirja panna või laulda.

KLASSIDE KAUPA

I KLASS

PÕHIEESMÄRGID.

Rütmiõpetus. Laaditaju arendamine. Duur ja moll.

ÕPPESISU.

MEETRUM JA RÜTM. Rõhulised ja rõhuta taktiosad. Takt ja taktijoon. Eeltakt.

Taktidesse jaotamine. Lõpujooned. Kordusmärgid. Taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4=C.

Taktiviipe skeemid. Noodivältused ja pausid:

tervenoot, tervepaus

poolnoot, poolpaus

veerandnoot, veerandpaus

kaheksandiknoot, kaheksandikpaus

kuueteistkümnendiknoot, kuueteistkümnendikpaus

Rütmid: ta,ti,ri, ti-ti, tiri-tiri, ti-tiri, tiri-ti, ta-a, ta-a-a, ta-a-a-a.

NOODIKIRJA ALGTEADMISED. Noodijoonestik ja abijooned. Nootide asukohad noodijoonestikul. Noodivarte õigekiri. Pauside õigekiri. Viilivõti ja bassivõti. Nootide silp- ja tähtnimed. Oktavid.

HELISTIKUD. Laadid: duur ja moll. Astmed ja astmetaju arendamine. Helistikud: C-duur, F-duur, G-duur, a-moll, d-moll, e-moll. Tervetoon ja pooltoon. Püsivad ja ebapüsivad astmed. Astmete tunglevus. Paralleelhelistikud. Toonikakolmkõla (I astme kolmkõla). Juhtheli.

Märgid: diees, bemoll, bekarr.

Eakohased 1- ja 2-häälsed laulud, harjutused, kaanonid. Improvisatsioon. Meloodia ja rütmi arendusvõtted (kordamine, sekvents).

DIKTAAT. Suuline ja kirjalik mälu- ja rütmidiktaat, 2-4 taktiline. Meloodiline diktaat, 4-taktiline.

TEMPO JA DÜNAAMIKA. Valikuliselt kasutatav itaaliakeelne oskussõnastik.

ÕPITULEMUSED.

1. klassi lõpetaja tunneb noote a – a2 ning kuni 1 märgini helistikke. Eraldab kuulamisel ja solfedžeerimisel duure ja molle. Tunneb noodipikkusi (tervenoot kuni kuueteistkümnendiknoot) ja oskab noote kirjutada. On omandanud meloodilise ja rütmidiktaadi kirjutamise, solfedžeerimise ja improviseerimise alged. Tunneb mõisteid *oktaav, helistik, duur, moll, sekvents, tempo*, samuti dünaamilisi ja alteratsioonimärke.

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28.04.2008.

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

II KLASS

PÕHIEESMÄRGID.

Molli 3 kuju: loomulik, harmooniline, meloodiline. Tutvumine lihtintervallidega.

ÕPPESISU.

RÜTM JA TAKTIMÕÖT. Punkt noodi järel. Punkteeritud rütmid tai-ri, ta-i-ti.

NOODIKIRI. Bassivõtmes helide asukohad.

HELISTIKUD. 2 võtmemärgiga duurid ja mollid. Helide tähtnimed bemollide- ja dieesidega. Molli 3 kuju: loomulik, harmooniline ja meloodiline. Püsimatute astmete lahendamine püsivatesse astmetesse. Tutvumine põhiastmete kolmkõladega. 1-2 häälsed noodist lugemisharjutused, kaanonid. Transponeerimine ja improvisatsioon. Varieerimine.

INTERVALLID. Tutvumine intervallidega. Meloodiline ja harmooniline intervall. Õpitakse : P1, V2, S2, V3, S3, P4, P5, P8.

DIKTAAT. Rütmidiktaat kuni 4takti, ka eeltaktiga. Suuline mäludiktaat 2-4 takti.

Meloodiline diktaat 4-8 takti, ka eeltaktiga.

TEMPO JA DÜNAAMIKA. Valikuliselt kasutatav oskussõnastik.

MUUSIKALINE VORM. Fraas, motiiv, lause, periood.

ÕPITULEMUSED.

2.klassi lõpetaja oskab tunnuste põhjal määrata, ehitada ja kuulamisel eristada molli 3 kuju. Oskab laulda õpitud 1-2 häälseid harjutusi õpitud duurides ja mollides. Oskab määrata helide asukohti nii viiuli- kui bassivõtmes. Oskab noodiõigekirja. Oskab nimetada kõiki bemollide- ja dieesidega silp- ja tähtnimesid ja jagada oktaavidesse. Tunneb kuni 2 võtmemärgiga helistikke ja nende toonikakolmkõlasid. Tunneb lihtintervallide nimetusi ja oskab õpitud ehitada ja määrata. Püüab intervalle kuulamisel eristada ja laulda. Oskab õpitu põhjal improviseerida. Tunneb mõisteid: *lahendamine, transponeerimine, varieerimine, intervall, meloodiline intervall, harmooniline intervall.*

III KLASS

PÕHIEESMÄRGID.

Lihtintervallid. Akordiõpetuse algus.

ÕPPESISU.

RÜTM JA TAKTIMÕÖT. 3/8 taktimõõt ja selles esinevad 1-, 2- ja 3-löögilised rütmid ja pausid. Grupeerimine. Taktiviipamine.

HELISTIKUD. 3 võtmemärgiga duurid ja mollid. Samanimelised helistikud.

AKORDID. Toonikakolmkõla ja pöörded duuris ja mollis- T, t, T6, t6, T64, t64. Funktsionaalsus: Toonika (I astme) kolmkõla - T, t. Subdominant (IV astme) kolmkõla – S, s. Dominant (V astme) kolmkõla – D. Põhikolmkõlade ja T(t) pöörete ehitamine ja laulmine duuris ja harmoonilises mollis. Analüüs meloodias ja saateks.

INTERVALLID. V6, S6, V7, S7. S7 lahendusega P8. V7 lahendusega S3, V3.

Konsonantsid ja dissonantsid. Intervallide lahendamine. Intervallide pöörded. Intervallide ehitamine antud noodist üles ja alla.

DIKTAAT. Suuline mäludiktaat 2-4 takti. Rütmidiktaat 4 takti. Meloodiline diktaat 4-8 takti. Eeltaktiga diktaadid.

TEMPO JA DÜNAAMIKA. Valikuliselt kasutatav oskussõnastik.

MUUSIKALINE VORM. Fraas, motiiv, lause, periood.

ÕPITULEMUSED.

3.klassi lõpetaja orienteerub taktimõõttudes ja noodivõtmetes. Püüab määrata iseseisvalt taktimõõtu. Oskab helistikke kuni 3 võtmemärgini kirjas ja lauldes, oskab kuulamisel määrata laadi kuju. Püüab luua mõtlemises süsteemi helistike märkide meeldetuletamiseks, k.a. kvindi- ja kvardiring. Oskab ehitada ja määrata õpitud akorde.

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28.04.2008.

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

Püüab kuulamisel eristada ja laulda õpitud akorde. On võimeline harjutustes akorde analüüsima. Tunneb lihtintervalle P1-P8 ja oskab neid analüüsida, kuulata, määrata ja pöörata. Püüab intervallide laulmiseks leida mitmeid mooduseid. Noodist lugemisel ja diktaadis püüab kasutada õpitud aluseid teadlikumalt. Teab mõistete tähendust: *grupeerimine, samanimelised helistikud, funktsioon, konsonantsid, dissonantsid.*

IV KLASS PÕHIEESMÄRGID.

Akordide ehitamine ja laulmine duuris ning harmoonilises mollis. Õpitud muusikaliste teadmiste ja oskuste süvendatud kordamine.

ÕPPESISU.

RÜTM JA TAKTIMÕÕT. 3/8 taktimõõd erinevate rütmigruppidega. 6/8 taktimõõd ja selles esinevad rütmid ning pausid, viipeskeem.

HELISTIKUD. 4 võtmemärgiga duurid ja mollid.

INTERVALLID. Lihtintervallid. Järgnevuste laulmine. Kuulamine.

AKORDID. Põhikolmkõlad ja T (t) pööretega duuris ja harmoonilises mollis.

Dominantseptakord (D7) lahendusega duuris ja harmoonilises mollis. Kuulamine.

DIKTAAT. Meloodiline diktaat kuni 8 takti, ka eeltaktiga. Rütmidiktaat kuni 4 takti, ka eeltaktiga.

TEMPO JA DÜNAAMIKA. Valikuliselt kasutatav oskussõnastik.

MUUSIKALINE VORM. AB, ABA.

ÕPITULEMUSED.

4.klassi lõpetaja on saavutanud teatud tasemel muusikalise mõtlemise- ja tunnetamisoskuse ning elementaarsed teoreetilised teadmised, mida ta rakendab praktilistes ülesannetes, improvisatsioonides, analüüsis ja laulmisel.

4.klassi lõpetaja oskab harjutusi kirjutada ja laulda taktimõõdudes 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8.

Oskab taktiviipeskeeme ja taktimõõtu ise määrata. Oskab helide silp- ja tähtnimesid ning kasutab neid solfedžeerimisel. Oskab nimetada oktaave ja nendes määrata helide asukohad viuli- ja bassivõtmes. Tunneb helistikke kuni 4 võtmemärgini ja oskab neid kirjutada, laulda, kuulamisel ja noodist määrata. Tunneb duuri loomulikku kuju, molli loomulikku, harmoonilist, meloodilist kuju. Oskab noodiõigekirja. Teab intervallide nimetusi, oskab neid ehitada, laulda, pöörata, lahendada, kuulamisel ja noodist määrata. Tunneb põhikolmkõlasid T(t), S(s) D, toonikolmkõla pöörded T6 (t6), T64, (t64) ja Dominantseptakordi (D7) lahendusega duuris ja harmoonilises mollis. Oskab õpitud akorde laulda, ehitada, kuulamisel ja noodist määrata. Arenes diktaadikirjutamisoskus, analüüsi- ja improvisatsioonivõime. Õpitud muusikateooria ja muusikaliste oskuste põhjal 1.- 4. klassis sooritab õppeaasta lõpus üleminekueksami, mis koosneb kirjalikust ja suulisest osast. Positiivse hinde saavutamisel eksamil on võimalik jätkata õpinguid V klassis.

5.2.2. SOLFEDŽO AINEKAVA 5.-7. KLASSILE

5.2.2.1. EESMÄRGID.

Suunata õppurit järjest iseseisvamalt mõtlema ja muusikat tunnetama muusika elementaarteooria, analüüsi, praktiliste näidete ja improvisatsiooni kaudu. Leida juurde võtteid õppuri suulise ja kirjaliku eneseväljendusoskuse arendamiseks. Arendada intensiivsemalt ühe- ja mitmehäälset noodist laulmist ning harmoonia valdkonda. Toetada õppurit solfedžos saadud muusikaliste teadmistega instrumendiõppel.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

5.2.2.2. ÕPPEGEVUS.

Igas tunnis tegeldakse mitmete omavahel seotud teemadega – solfedžeerimine, diktaadi kirjutamine, helistike, akordide ja intervallide õppimine. Oluline on õppurile põhjendada solfedžo kui aine vajalikkust, tema abi pilliõppijale. Õppuri õppeprotsessis toetatakse tema individuaalsetele võimetele, rakendatakse vastavalt tema võimetele ülesandeid. Järgjõu õppeprotsess koosneb kuulamisest, analüüsist, laulmisest, teoreetilistest ülesannetest, diktaadist ning järgnevuste laulmisest ja kuulamisest. Õppurit suunatakse loogilisele, seoseid leidvale mõtlemisele. Toimub rühmatööl üleminek individuaalsemale tööle. Võimekamatele leitakse lisaülesandeid. Tunde elavdavad improvisatsioonid. Laulmine ja solfedžeerimine on silp- ja tähtnimedega. Lauldakse rohkem intervallide ja akordide järgnevusi. Õpitakse juurde keerukamaid rütmikombinatsioone ja uusi taktimõtte, praktiseerides neid kirjalikes ja suulistes harjutustes. Laulmisel kasutatakse itaaliakeelseid oskussõnu. Tunnis kasutatakse mitmesuguseid abimaterjale, mis hõlbustavad õppimist, nagu tabelid, joonised, vajadusel ka helitehnikat. Tunnitöö jätkuks on kodune töö, mis aitab kinnistada saadud teadmisi. Ka tundides korratakse varem õpitut.

5.2.2.3. AJALINE MAHT.

2 tundi nädalas – 70 tundi õppeaastas.

5.2.2.4. ÕPPESISU.

NOODIVÕTMED. Viulivõti. Bassivõti.

LAULMINE. Silp- ja tähtnimedega. Lauldakse üksi ja koos, noodist ja peast 1-3 häälsid meloodiaid ja kaanoneid, helistikke, intervalle, akorde, intervallide ja akordide järgnevusi. Keerukamate käikude puhul otsitakse mitmesuguseid lähenemisviise ja harjutatakse.

RÜTMIÕPETUS. Rütmid erinevates taktimõtudes. Rütmiharjutused ühele ja kahele käele. Rütmi kaanon. Rütmi koputamine. Rütmsilpidega laulmine. Rütmi partituurid rühmatööna.

ANALÜÜS. Rütmi analüüs. Meloodiaanalüüs. Vormi analüüs. Laadi või helistiku analüüs. Akordide analüüs. Dünaamika analüüs. Järgnevuste analüüs.

LAADITAJU ARENDAMINE. Loomulik duur ja molli 3 kuju. Harmooniline duur.

Kaldumine. Modulatsioon. Harjutamine läbi kuulamise, laulmise ja analüüsi.

DIKTAAT. Mäludiktaat kuni 4 takti. Kiirdiktaadid helide tabamiseks. Rütmidiktaat 4-8 takti, ka eeltaktiga. Meloodiline diktaat 4-16 takti, ka eeltaktiga.

IMPROVISATSIOON. Meloodia improvisatsioon antud teemale, antud rütmile kirjalikult või suuliselt. Rütmi improvisatsioon erinevates taktimõtudes, teatud rütmigruppidega, meloodia saateks suuliselt või kirjalikult.

INTERVALLID. Lihtintervallid. Suurendatud ja vähendatud intervallid (>5,<4,>7,<2).

Ehitamine, laulmine, pööramine, määramine noodist ja kuulamisel. Intervallide lahendamine. Intervallide järgnevused kirjas ja lauldes meloodilises ja harmoonilises seades.

AKORDID. Põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis: ehitamine, laulmine, noodist ja kuulamisel määramine. >VII lahendusega duuris ja harmoonilises mollis: ehitamine ja laulmine, noodist ja kuulamisel määramine. Kadentsid: lihtkadentsid, liitkadentsid. Harmoonilised järgnevused kitsas seades 4-8 takti lauldes, kuulamisel. Alates 6.klassist dominantseptakordi pöörded lahendustega duuris ja mollis: ehitamine, laulmine, noodist ja kuulamisel määramine. Põhikolmkõlad harmoonilises duuris: ehitamine, laulmine, noodist ja kuulamisel määramine. 7. klassis v.VII7 põhikujus lahendusega duuris, >VII7 põhikujus lahendusega harmoonilises duuris ja harmoonilises mollis. II7 põhikujus duuris ja mollis. Ehitamine ja laulmine, noodist ja kuulamisel määramine. Neljahäälsed harmooniliste järgnevuste (4-8 takti) kuulamine ja laulmine. Tutvumine akordimärkidega.

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

KLASSIDE KAUPA

V KLASS

PÕHIEESMÄRGID.

Suurendatud ja vähendatud intervallid. Põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis.

ÕPPESISU.

RÜTM JA TAKTIMÕÕT. 6/8 taktimõõt. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega.

Grupeerimine. Süngoop. Triool. Pikenduskaar taktisiseselt ja taktide vahel.

HELISTIKUD. Viie võtmemärgiga duurid ja mollid.

INTERVALLID. Lihtintervallide ehitamine ja laulmine helistikus ning antud noodist üles ja alla. Intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine. Suurendatud ja vähendatud intervallid lahendustega duuris ja harmoonilises mollis: <4 IV astmelt lahendusega v6 duuris, s6 mollis, >5 VII astmelt lahendusega s3 duuris, v3 mollis. Harmoonilises mollis <2 VI astmelt lahendusega p4, >7 VII astmelt lahendusega p5.

AKORDID. Põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis: I6, I64, IV6, IV64, V6, V64. >VII lahendusega duuris ja harmoonilises mollis. Akordide tähistused astmenumbritega.

Kadentsid: lihtkadentsid – autentne (I V I) ja plagaalne (I IV I); liitkadentsi esimene (I IV V I) ja teine kuju (I IV K64 V I). Harmoonilised järgnevused 4-8 takti.

DIKTAAT. Süngoop. Triool. Pikenduskaar. >5, <4, >7, <2. Rütmidiktaadid 4-8 takti, ka eeltaktiga. Meloodiline diktaat 4-12 takti, ka eeltaktiga.

LAULMINE. 1-3 häälsed meloodiad. Kaanonid.

ÕPITULEMUSED.

5.klassi õppur tunneb põhjalikumalt 6/8 taktimõõtu, oskab kirjutada ja laulda harjutusi erinevate rütmi gruppidega. Tutvub pikenduskaarega. Tunneb helistikke kuni 5 võtmemärgini nii kirjas, määramisel kui lauldes. Lihtintervalle ja järgnevusi ning suurendatud ja vähendatud intervalle on harjutanud harmoonilises seades kuulama, kuid see nõuab veel harjutamist järgnevatel õppeaastatel. Oskab ehitada ja laulda, kuulamisel ja noodist määrata põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis ning >VII, oskab kasutada ka saateks. Tunneb akordi helide nimetusi: priim, tert, kvint. Diktaadis ja harjutustes oskab kasutada süngoopi, triooli ja suurendatud ning vähendatud intervalle. Tunneb akordi tähistusi astmenumbritega kuulamisel, analüüsis ja määramisel. Oskab laulda õppeaasta jooksul õpitud meloodiaid noodist või peast. Oskab iseseisvalt solfedžeerida. Oskab analüüsi, improviseerida. Tunneb mõisteid: triton, kadents, harmooniline järgnevus.

VI KLASS

PÕHIEESMÄRGID.

Dominantseptakordi pöörded lahendustega duuris ja harmoonilises mollis. Harmooniline duur. Neljahäälsed järgnevused.

ÕPPESISU.

RÜTM JA TAKTIMÕÕT. Pikenduskaar taktisiseselt ja taktide vahel, erinevad rütmivõtted. 6/8 taktimõõdu punkteeritud rütmid. Taktimõõdud 2/2, 3/2, 6/4.

HELISTIKUD. Kuue võtmemärgiga duurid ja mollid. Harmooniline duur. Kromaatilised läbiminevad ja abihelid. Kaldumine. Modulatsioon.

INTERVALLID. Harmoonilises duuris <2 VI astmelt lahendusega p4, >7 VII astmelt lahendusega p5. Ehitamine, laulmine, määramine noodist ja kuulamisel.

AKORDID. Põhikolmkõlad harmoonilises duuris ja h IV pöörded: hIV6, hIV64. Dominantseptakordi pöörded lahendusega duuris ja harmoonilises mollis: I pööre V65 lahendusega I; II pööre V43 lahendusega I; III pööre V2 lahendusega I6.

Neljahäälsed harmooniliste järgnevuste (4-8 takti) kuulamine ja laulmine.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

DIKTAAT. Pikenduskaar, suurendatud ja vähendatud intervallid. Harmooniline duur. Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega. Rütmidiktaat 4-8 takti, ka eeltaktiga. Meloodiline diktaat 4-16 takti, ka eeltaktiga. LAULMINE. 1-3 häälsed meloodiad. Kaanonid.

ÕPITULEMUSED.

6.klassi lõpetaja tunneb erinevaid noodi- ja pausivältusi, ka pikenduskaarega vältuseid 6/8 taktimõõdus, oskab neid kasutada kirjutades ja harjutusi lauldes. Helistikke tunneb kuni 6 võtmemärgini nii kirjas, määramisel kui lauldes. Oskab kuulata ja määrata lihtintervalle ja järgnevusi ning suurendatud ja vähendatud intervalle harmoonilises seades. Tunneb harmoonilist duuri ja oskab laulda ning kuulamisel või noodist määrata põhikolmkõlad. Oskab ehitada ja laulda dominantseptakordi ja pööride lahendusega duuris ja mollis, kuulamisel või noodist määrata. Oskab laulda õppeaasta jooksul õpitud meloodiaid noodist või peast. Oskab analüüsi, improviseerida. Tunneb mõisteid: *kromaatiline läbiminev heli, kromaatiline abiheli, kaldumine, modulatsioon.*

VII KLASS

PÕHIEESMÄRGID.

Intervallid ja akordid ehitamisel, laulmisel, kuulamisel, määramisel. Erinevad taktimõõdud, vältused ja pausid kirjas ja lauldes, diktaadis. Helistikud kuni 7 võtmemärgini ehitamisel, laulmisel ja määramisel. Paralleelsus. Õpitud materjali – noodiõigekirja, teooria, mõistete, oskussõnade ja märkide süvendatud kordamine.

ÕPPESISU.

RÜTM JA TAKTIMÕÕT. Erinevad sünkoobid ja pikenduskaarega rütmid. Segataktimõõt. Vahelduvtaktimõõt.

LAADID. Seitsme võtmemärgiga duurid ja mollid. Kaldumine ja modulatsioon. I järgu sugulushelistikud.

INTERVALLID. Õpitud intervallide kordamine.

AKORDID. >VII7 põhikujus lahendusega duuris, >VII7 põhikujus lahendusega harmoonilises duuris ja harmoonilises mollis. II7 põhikujus duuris ja mollis. Tutvumine akordimärkidega. Neljahäälsed harmoonilised järgnevused. Õpitud akordide kordamine.

DIKTAAT. Meloodiline ja rütmidiktaat 4-8 takti, ka eeltaktiga.

LAULMINE. 1-3 häälsed meloodiad. Kaanonid. Õpitud materjali laulmine.

ÕPITULEMUSED.

7.klassi lõpetaja peab valdama kogu 1.-7. klassini õpitut nii teoorias kui praktikas ning sooritama lõpueksami, mis koosneb kirjalikust ja suulisest osast. Õppuri õpitulemused põhinevad pideval harjutamisel, kordamisel ja tema muusikalistel võimetest. Muusikaalselt võimekal õppuril peab olema võimalik jätkata soovi korral õpinguid kõrgema astme muusikakoolides.

5.3. MUUSIKALOO AINEKAVA

5.3.1. ÜLDINE EESMÄRK

Muusikalugu õpitakse III-VII klassini, 1 tund nädalas.

Ainekava on Eesti-keskne, võrreldes ja seostades kõike võimaluse korral Eestiga. Viimane õppeaasta (VII klass) on tervenisti pühendatud eesti muusikale. Nooremas astmes tutvutakse eesti rahvalaulude, -pillide ja -tantsudega (III kl). Tunde alustatakse vestlusega kodukandi ning Eesti muusikaalust ja -uudistest. Kõigi teemade puhul on alati sobilik lisada võimaluse korral „eestimaist“. Vanemas astmes on ajastute-stiilide puhul võimalik tõmmata paralleele Euroopa ja meie muusika ning kultuuriga, paiguti näidata otseseid seoseid.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

Muusikaloo ainekavas on kõige olulisem muusika kuulamine, kuulatu analüüs ja oskus kuulatut sõnastada. Samuti on oluline pillitundmisõpetus, sest ainult läbi selle õpitakse tundma sümfooniaorkestrit ja sümfoonilise muusika rohkeid kõlavõimalusi. Muusikaloo tund avardab õppuri silmaringi ning teeb temast teadliku kontserdikülastaja. Innustamaks ja julgustamaks õppureid külastama klassikalise muusika kontserte on muusikaloo ainekavas alates III klassist kontserdipäeviku pidamise nõue. Kevadiseks põhipilli üleminekukontserdiks või eksamiks peavad päevikus olema sissekanded vähemalt 6 klassikalise muusika kontserdi kohta.

Õpikutena on kasutusel:

(III-IV klass) – A. Kõlar – „Muusikalugu”

(IV-V klass) – M. Tomson – „Lühivaade muusikaloost V klassile”

(VI klass) – K. Peetsalu – „Lühivaade muusikaloost VI klassile”

(VII klass) – K. Peetsalu – „Lühivaade muusikaloost VII klassile”

5.3.2. NOOREM ASTE

Noorema astme (III, IV klass) materjali pole tingimata vaja läbi võtta õpikutes antud järjekorras. Õpetajale jääb vabadus järjestada ning ühitada teemasid vastavalt tingimustele (rühmade koosseis, vanus, õppevahendite, eriti muusikamaterjali muretsemise võimalused, õpetaja eelistused, tähtpäevad, õppurite sügavam huvi jms). Muusika valimine on õpetaja pädevuses.

Eriliselt tuleks tähtsustada MUUSIKA KUULAMIST – alati koos kindlate ülesannetega. Oluline on ärgitada õppuris fantaasiat ning loovust (arva-ära, kirjuta jutuke, arutelu, ajurünnak, joonistamine jne). Õpetaja peaks õppurit suunama, et tekiks muusika KUULAMISE oskus. Suur abi on programmilisest muusikast, mida nooremas astmes saab rohkesti kasutada.

Nii viisi toimub õppimine mõnuses – heatahtlikus õhkkonnas. Hindamine toetub eelkõige tunnitööle, klassis tehtavale. See õhutab õppurit usinalt kaasa lööma ja aitab õpitavast kergemini aru saada.

Kasutame A. Kõlari õpikut „Muusikalugu”, M. Tomsoni „Lühiülevaade muusikaloost V kl.”

III KLASS (1. õppeaasta)

Õpitakse tundma muusika väljendusvahendeid, rahvamuusikat, vokaal- ja instrumentaalmuusikat, pille (nii teoreetiliselt kui kuuldeliselt), lavamuusikat.

Palju kuulamist: programmilist muusikat, erinevaid instrumente – koosseise (ansamblid, orkestrid, koorid jms). Kinnistatakse tähtsamaid mõisteid läbivõetust. Aasta lõpeb kokkuvõtliku lühiküsimuste tööga (kogu aasta olulisim).

Sissejuhatav teema

Muusikaloo sisu, selle koht teiste õppeainete hulgas. Mis on muusika? Muusika meie elus. Muusika tekkimine. Heli, heli omadused. Akustika põhitõed. Kes teevad muusikat? Mida kujutab muusika? (Elu, fantaasia, loodus, tunded).

Programm-muusika:

Saint-Saens „Loomade karneval”

Võrdle: H. Eller „Liblikas”, E. Grieg „Liblikas”, L. Sumera „Liblikas, kes ärkas talvel üles”.

M. Mussorgski „Pildid näituselt”

A. Marguste „Punane raamat”

E. Grieg „Peer Gynt”

Muusika väljendusvahendid

Meloodia, harmoonia, helilaad, rütm, faktuur, register, dünaamika, tempo, tämber

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

Vokaalmuusika

Rahvamuusika mõiste, olemus. Võrdleme erinevate rahvaste muusikat.

Eesti rahvamuusika

Muusikast eesti kodus (vanasti ja nüüd). Vana ja uus rahvalaul + laulmine.

Eesti rahvapillid (+ seos teiste rahvaste pillidega)

Torupill, kannel, viiul, löötpill, löökpillid, lihtsamad pillid, lastepillid. Pillimeistrid.

Pillid ehk instrumendid

KLAHVPIILLID: Klaver (ehitus, ajalugu, eelkäijad). Orel kui pillide kuningas (ehitus, ajalugu). Organistid. Süntesaator.

SÜMFOONIAORKESTRI PILLID

Sümfooniaorkester. Muud orkestrid, instrumentaalansamblid.

KEELPILLID (ehitus, mänguvõtted, ajalugu): Viiul, viola, tšello, kontrabass.

NÄPPEKEELPILLID: Harf. Kitarr (ei kuulu sümfooniaorkestrisse).

PUUPILLID (ehitus, mänguvõtted, ajalugu): Flööt (plokkflööt, paaniflööt, piccoloflööt).

Oboe, inglisarv (ehk altoboe), klarnet, fagott.

VASKPILLID (ehitus, mänguvõtted, ajalugu): Trompet, tromboon, metsasarv, tuuba.

LÖÖKPILLID

Partituur. Dirigent, dirigeerimise ajaloost.

Pillid, mis ei kuulu sümfooniaorkestrisse.

Pillide kordamiseks

Prokofjev „Petja ja hunt”

Lavamuusika

Ballett (Tšaikovski „Pähklipureja”, „Luikede järv”)

Eesti I ballett (E. Tubin „Kratt”)

Ooper (ajalugu, ülesehitus)

Bel canto ja itaalia ooper (Verdi; Doniz-etti; Bellini)

Retsitatiiv ja aaria (E. Kapp „Talvemuinasjutt”, Händel „Rinaldo”)

Koorid, ansamblid

Eesti I ooper (E. Aav „Vikerlased” – duett, koor)

Operett. Muusikal (R. Rodgers). Rock-ooper.

Aasta lõpeb LÜHIKÜSIMUSTE TÖÖGA kogu materjali tähtsamatest mõistetest.

IV KLASS (2. õppeaasta)

Eelmisel aastal õpitu kordamine ja kinnistamine: põhimõisted, instrumendid (rohkesti kuulamist!), arutleme-diskuteerime. Endiselt on peamine MUUSIKA KUULAMINE koos ülesannetega ning kuuldu lahtiseletamine–analüüsimine õppuri poolt.

Õpime helitööde ülesehitust, vanu ajaloolisi ja ballitantse, variatsiooni, rondot, süiti (vana ja uus süit).

Õpikuks A. Kõlar „Muusikalugu”.

Maaailma muusika arengust läbi aegade (antiikmuusika, keskaeg, barokk). Erinevate ajastute muusika võrdlemine. (õpikuks M. Tomson „Lühiülevaade muusikaloost V klassile”).

Arutlev tund „MULLE MEELDIB...” (muusikalise maitse erinevustest).

„Kerge” ja „tõsine” muusika (klassika + klassika rocktöötlus, jazz)

Kuulamisülesande meetodika – mida kuulata, üles kirjutada.

Helitööde ülesehitus

Teema (Mozart – Klaverikontsert „Elvira Madigan” – II osa)

Lihtvorm, liitvorm. Variatsioonid (Mozart, Beethoven, Paganini)

Rondo (Beethoven – „Pateetiline sonaat” III osa, Daquin „Kägu”)

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

Marss (Verdi „Võidumarss”, Mozart „Türgi marss”, Elgar „Pidulik marss”, Chopin „Leinamarss”, Eesti: „Presidendi marss”)

Tantsud

Ajaloolised tantsud (pavaan, galjard, braanl jne)

Vanad ballitantsud (menuett, gavott, valss (+ valsikuningas J. Strauss), polka, polonees, masurka)

Süit

Vana ehk tantsusüit (J. S. Bach „Prantsuse süit”, Händel „Kuninglik tulevargimuusika”)

Uus süit (Bizet „Carmen-süit”)

MUUSIKA VANAL AJAL

Antiik-Kreeka. Bütsants. Vana Piibliaegade muusika. Varakristlik muusika. Pillid.

Keskaeg (5. – 13. saj)

Vokaalmuusika: gregooriuse koraal. Varajane mitmehäälsus (organum, motett)

Ilmalik muusika. Rüütli laul. Pillid.

Noodikirja areng.

Renessanss (14. – 16. saj) – võrdlus keskajaga.

Vokaalmuusika. Instrumentaalmuusika. Kirikumuusika. Uued žanrid – vormid (ballata, madrigal jne) Renessansiajastu pillid.

Madalmaade koolkond ja vokaalpolüfoonia.

Orlandus Lassus, Palestrina

Barokkmuusika (17. – 18. saj I pool) – võrdlus renessansiga.

INSTRUMENTAALMUUSIKA, instrumentide areng:

KLAHVPIILLID (klaveri eelkäijad, klaver, orel)

KEELPIILLID (viieli eelkäijad, viiul)

Concerto grosso ja **A. Corelli**

Itaalia VIIULDAJAD – HELILOOJAD:

A. Vivaldi („Gloria”, „Aastaajad” (võrdle erinevaid kontserte))

N. Paganini (romantik) – võrdlus Vivaldiga

(„Perpetuum mobile”, „Kapriis nr 24”, „Variatsioonid Rossini teemale”, „Campanella”)

Barokkmuusika hiilgeaeg – 2 suurt „Kuningat”

Kirikumuusika: Missa (J. S. Bach). Reekviem. Oratoorium (Händel „Messias” – lõpukoor jm). Passioon (J. S. Bach). Kantaat (J. S. Bach).

G. F. Händel (elu, looming, tähtsus)

Oratooriumid (Händel „Messias” – lõpukoor jm)

Ooperid („Rinaldo”, „Xerxes”)

Orkestrimuusika (Süit „Kuninglik tulevargimuusika”, „Veemuusika”)

Kevadel on kookuvõttlik LÜHIKÜSIMUSTE TÖÖ aasta tähtsamatest mõistetest-teostest.

5.3.3. VANEM ASTE

Vanemas astmes (V-VII klass) antakse ülevaade barokkaja suurtest heliloojatest tänasteni välja. Liigestuse aluseks on stiilid. Iga perioodi esindajaiks on valitud heliloojad, kes on kõige sügavamalt mõjutanud muusika edaspidist arengut või kelle teosed on ajaproovile auga vastu pidanud.

VII klassis keskendutakse eesti muusikale. Põhirõhk on eesti RAHVUSLIKUL muusikakultuuril – sellel, mis eristab meie muusikat muu maailma muusikast. Antakse ülevaade sümfoonilise-, koori- ja lavamuusika ajaloost, eredamate muusika- ja kultuuritegelastest. Eesti muusika seoseid maailma muusikaga – eesti muusika astub teistega ühte sammu, tihti isegi esireas (E. Tubin, A. Pärt, V. Tormis, E-S Tüür jt).

Ka vanemas astmes on ülioluline muusika KUULAMINE (aktiivne tegevus vastavate ülesannetega). Et muusikale jääks rohkem aega, tuuakse heliloojate elust esile vaid

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

olulisim. Abiks on õpikud: M. Tomson „Lühiülevaade muusikaloost V klassile”, K.

Peetsalu „Lühiülevaade muusikaloost VI klassile”, K. Peetsalu „Lühiülevaade

muusikaloost VII klassile”.

Vanema astme ainekavas ei ole samuti ranget heliteoste nimekirja. Ka õppurile antakse võimalus – näiteks mängida palu, mida viiulis õpitud ja muusikaloo programmi sobivad. Õpetaja saab loetletud teostest teha oma valiku või asendab neid mõne teisega, olenevalt konkreetse rühma tasemest, spetsiifikast ja fonoteegi võimalustest. Hindamine toimub eelkõige tunnitöö alusel, kuid ka kokkuvõtlike tööde ja muusika kuulamise kaudu. Kasulikud on ajurünnakud, vestlused-analüüsid jms, mis elavdavad tundi, annavad võimaluse arvamust avaldada, harjutades õppureid KUULAMA muusikat, mida nad muidu võibolla vabal tahtel ei kuulaks. Sundimatu õhkkond loob tingimused õppuri arenguks ja silmaringi laienemiseks.

V ja VI õppeaasta lõppevad kokkuvõtva lühiküsimuste tööga olulisimast (mõisted jms).

VII klassi lõpueksam sisaldab kõigi aastate tähtsaimaid mõisteid, termineid, teoseid.

KLASSIDE KAUPA 5.- 7.- KLASSINI

V KLASS (3. õppeaasta)

V õppeaasta hõlmab kõrgbarokki ning klassitsismi. Kuna tegu on suurte muutuste ja suurte heliloojatega, on aasta väga sisutihe. Kevadeks omandatakse rida põhjanevaid fakte – õpitakse tundma olulisemaid muusikateoseid ja nende loojaid.

Õpik: M. Tomson „Lühiülevaade muusikaloost V kl.”

BAROKK

Kordame eelmisel kevadel läbivõetut, võrdleme barokk- ja renessanssaega ning -muusikat. Tähtsamad žanrid, heliloojad.

Kõrgbarokk – 2 suurt „Kuningat” **G. F. Händel** ja **J. S. Bach**. Võrdleme neid ja nende muusikat (homofooniline ja polüfooniline muusika).

J. S. Bach: Inventsioonid, prelüüdid ja fuugad (HTK). Oreliteosed (Toccat ja fuuga d-moll, Passacaglia ja fuuga c-moll). Brandenburgi kontserdid. Vokaalmuusika (Missa h-moll, mõni aaria, kantaadi osa).

KLASSITSISM

Üldiseloostus, uue helikeele võrdlus barokiga. Uued žanrid ja vormid (sonaat, sümfoonia, sonaadivorm, instrumentaalkontsert, kammermuusika jt). Uued koosseisud. Viini klassikaline koolkond.

J. Haydn – sümfoonia ja keelpillikvarteti „isa”. Klaverisonaat (D), Sümfoonia nr 101 „Kellasümfoonia”, divertisment (op3-5), trompetikontsert (Es). Olustikumuusika (Oratoorium „Aastaajad”)

W. A. Mozart – imelaps ja geniaalne helilooja

Imelapse periood (Esimesed klaveripalad (K1-K5), 40. Sümfoonia (g-moll), Klaverisonaat (A-duur), Klaverikontsert „Elvira Madigan”, Serenaad keelpillidele „Väike öömuusika”.

Ülevaade ooperiloomingust („Figaro pulm”, „Don Giovanni”, „Võluflööt”). Reekviem (nr 1 „Requiem”, nr 2 „Dies irae”, nr 7 „Lacrymosa”)

L. van Beethoven

Helikeele võrdlus Haydni ja Mozartiga.

Klaveripalad („Elisele”, „Koopaarav”). Klaverisonaadid: op 13 c-moll „Pateetiline”, op 27 nr. 2 cis-moll „Kuupaiste”, op 57 f-moll „Appassionata”

Sümfooniad: 5. Sümfoonia „Saatus”, 9. Sümfoonia – Finaal kooriga

Aasta lõpeb LÜHIKÜSIMUSTE TÖÖGA tähtsamatest mõistetest – teostest.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

VI KLASS (4. õppeaasta)

Pühendatud ROMANTILISELE muusikale. Abiks õpik (K. Peetsalu „Lühiülevaade...VI kl”), kuulatakse rohkesti muusikat, analüüsitakse, luuletatakse jms – muusika seos teiste kaunite kunstidega. Heliloojate ja teoste osas jääb õpetajale võimalus teha omad valikud vastavalt vajadusele ja võimalustele.

Õpik: K. Peetsalu „Lühiülevaade muusikaloostVI kl”.

ROMANTISM

Põhijooned kõigis kunstides. Võrdlus klassitsismiga.

Franz Schubert. Soololaul („Forell”, „Muusikale”, „Ave Maria”, ballaad „Metshaldjas”, Serenaad „Vaikselt anuvad mu laulud”). Laulutsükliid: „Kaunis möldrimeiu” („Teele”, „Kuhu?”). „Talvine teekond” („Pärnapuu”, „Kevadunelm”, „Leierkastimees”).

Klaverimuusika (muusikalised hetked, valsid). Kammermuusika („Forellkvintett”).

Sümfooniad (8. Sümf „Lõpetamata”).

Frederic (Fryderyk) Chopin

Etüüd. Kontsertetüüdid (op 10 nr. 3 „Kurbus”, nr. 12 „Revolutsiooniline”, op 25 nr. 1).

Valsid („Minutivalss”, „Suur, särav” jt). Masurkad (op 6 nr. 2, op 67 nr. 4). Poloneesid (A-duur). Prelüüdid („Vihmapiiskade prelüüd”). Nokturnid (b-moll, Es-duur)

Ferenc Liszt – võrdlus Chopiniga

Klaverilooming: Etüüdid (nr 2 „Gnoomide ringmäng”) . Mefisto-valss, Nokturn

„Armuunelmad”. Transkriptsioonid (Paganini - Liszt, Schubert - Liszt)

Robert Schumann, F. Mendelssohn

Rahvusromantism

NORRA MUUSIKA. Rahvamuusika, folkloor, pillid.

Edvard Grieg

Klaveripalad („Lüüriilised palad”). Klaverikontsert a-moll. Orkestrimuusika („Lüüriiline süit”, süit „Holbergi aegadest”), Peer Gynt (I, II süit)

SOOME MUUSIKA

Rahvamuusika. Seos eesti muusikaga („Hümn”, „Porilaste mars”))

Jean Sibelius (loodus, eepos, rahvuslikkus). Võrdlus E. Griegiga.

Sümfooniline poeem „Finlandia”, „Kurb valss”, „Lemminkäise-süit” („Tuonela luik”), 2. sümfoonia IV osa. Süit viiulile ja keelpilliorkestrile (III „Suvel”)

ROOTSI MUUSIKA

Rahvamuusika

Hugo Alfven

Rootsi polka („Polka från Roslagen”). Rootsi rapsodia nr 1. Karjasetüdrukute tants.

Peterson – Berger

Klaverimuusika. Orkestrimuusika.

ABBA

VEENE MUUSIKA

Rahvalaulust Glinkani. Kirikumuusika (Bortnjanski).

Mihhail Glinka – Vene klassikalise muusika „isa”.

Orkestrimuusika („Kamaarinskaja”, „Valss-fantaasia”). Ooperid: „Ivan Sussanin”

(Lõpukoor, aaria), „Ruslan ja Ludmilla” (Avamäng, Tšernomori mars)

Vene muusikaelu 19. saj II poolel. „Võimas Rühm”

Aleksander Borodin

Polovetside tantsud (oop. „Vürst Igor”). Sümfoonia nr 2 h-moll „Vägilassümfoonia”.

Modest Mussorgski

„Koit Moskva jõel” (oop. „Hovanštšina”). Ooperid: „Boriss Godunov” (Pimeni monoloog, aariad). Klaveripalade tsükkel „Pildid näituselt”. Laulud („Kirp”, „Jerjomuška hällilaul”)

Nikolai Rimski-Korsakov – helilooja-muinasjutuvestja.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

Sümfooniline süit „Šeherezade”. Ooper „Muinasjutt tsaar Saltaanist („Kimalase lend”).

Pjotr Tšaikovski

Klaveripalade tsüklid: „Aastaajad”, „Lastealbum”. 1. klaverikontsert b-moll. Sümfooniline muusika: 1. sümfoonia „Talvemuinasjutt” (I osa), 5. sümfoonia. Ooperid: „Jevgeni Onegin” (Sissejuhatus, Tatjana kirjastseen, duett, Onegini aaria „Lenski aaria „Kuhu?””). Balletid: „Pähklipureja”, „Luikede järv”. Avamäng „Romeo ja Julia”.

Vene nõukogude muusika. Prokofjevi-Šostakoviitši võrdlus.

Sergei Prokofjev

Sümfooniad (1. sümf „Klassikaline” – III osa, 7. sümf). Balletid: „Romeo ja Julia” („Tütarlaps Julia”, „Rüütlite tants”, „Montecchi ja Capuletti”).

Dmitri Šostakoviitš

Prelüüdid ja fuugad. 5. sümfoonia . Filmimuusika (romanss filmist „Kiin”)

BALTIMAADE MUUSIKA

Läti muusika

Rahvamuusika. Piirialade rahvamuusika sarnasus. Cimze Seminar ja Eesti. Ühislauluvara. **Alfred Kalniņš.**

Leedu muusika

Rahvamuusika. Sutartines kui ainulaadne nähtus kogu maailmas

M. Ciurlionis – helilooja-kunstnik.

Sümfooniline poeem „Mets”, „Meri”.

19. saj ooperimuusika

Itaalia: Verdi, Donizetti, Bellini

Prantsusmaa: Massenet, Bizet („Carmen”)

Saksamaa: Wagner

Aasta lõpeb LÜHIKÜSIMUSTE TÖÖGA läbivõetud materjali tähtsaimast.

VII KLASS (5. õppeaasta)

Kogu õppeaasta jooksul käsitletakse Eesti muusikalugu.

Õpik: K. Peetsalu „Lühiülevaade muusikaloost VII klassile”.

Eesti rahvalaulu eripära võrdluses teiste maade rahvalauluga.

Linnamuusika ja –muusikute teke ja areng hansalinnades.

Vennastekoguduse liikumine Eestis. Nende panus kooride ja pillikooride tekkimisse.

Eestis. Ärkamisaeg ja esimesed laulupeod. J. Cimze seminari tähtsus Eesti muusikas.

Asjaarmastajad heliloojad.

J. Hurda tegevus, Vanemuise ja Estonia Seltside algus. Peterburi Konservatooriumi

tähtsus Eesti muusikas. Eesti seltside tegevus Peterburis. Esimesed kutselised

heliloojad M. Härma, K. Türnpu, J. Kappel.

Esimesed heliloojad – sümfoonikud A. Kapp, R. Tobias

Orelimuusika eriline koht Eesti muusikas – P. Süda

Koorimuusika uued tuuled - M. Saar, C. Kreek

Tallinna Konservatooriumi rajamine, M. Lüdigi tegevus.

Tallinna ja Tartu muusikaelu võrdlus, Tartu Kõrgema Muusikakooli tegevus, H. Eller ja

tema koolkond, E. Tubin

Sõjaaegne ja sõjajärgne muusikategevus - G. Ernesaks, E. Kapp, V. Kapp

Eesti muusika 20. saj teisel poolel – V. Tormis, E. Tamberg, J. Rääts, E. Mägi,

L. Sumera, R. Kangro, E.-S. Tüür, U. Sisask, P. Vähi, K. Sink

A. Pärt ja Rakvere muusikaelu, J. Pakk

Uued tuuled 20. saj lõpus ja 21. saj algul – T. Kaumann, M. Vihmand, H. Tulve, T. Tulev

Õppeaasta lõpeb kirjaliku tööga Eesti muusikast.

Õppeaasta lõpus on ka suuline eksam, mis kätkeb endas kogu muusikaloolist materjali

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

V -VII klassi õppekava ulatuses. Iga õppur kirjutab VII klassi lõpus koduse tööna väikese essee teemal „Mida on mulle andnud õppimine Rakvere Muusikakoolis”.

5.4 VIIULIANSAMBLI AINEKAVA

Ansamblimäng on koosmänguvorm, mida saab kasutada igal tasemel õppuritega. Ansamblimänguga võib alustada juba esimesel õppeaastal. Lihtsaid laulukesi saab algaja saata lahtistel keeltele pizzicato või arco. Üldjuhul I – III klassis toimub ansamblimäng viiulitunnis, kus ansamblipartneriks õppurile on õpetaja. Vastavalt õppuri arengule ja võimalustele ning viuliõpetaja soovitusele saab moodustada õppuritest ansambli alates 2.või 3. klassist. Võib kasutada erinevaid koosseise (viulid; viul ja tšello jne.)

Ansamblitunnis õpitakse noodist lugemist, täpset rütmi, põhistrihhide kasutamist, ansamblikaaslastega arvestamist, ansamblikaaslaste kuulamist. Ansamblitunnis saab kasutada kõike viiulitunnis õpitut. Ansambli repertuaar peab olema õppurile jõukohane ja aitama kaasa viiulimängu arengule. Ansamblimäng annab kogemusi koosmusitseerimiseks, oskuse kuulata kaas- või eesmängijat, arendab rütmitunnet. Ansamblimäng aitab arendada õppuri arusaamist rütmist ja kontrolli rütmipulsi üle.

5.4.1. NOOREM ASTE (I - IV ÕPPEAASTA)

Ansamblimäng annab soodsa võimaluse arendada noodistlugemise oskust. Nooremas astmes ongi põhitähelepanu suunatud noodistlugemise oskuse arendamisele. Kuid ei tohi unustada, et juba nooremas astmes tuleb tähelepanu pöörata ka dünaamikale, tempomuutustele, ansamblikaaslaste kuulamisele. Palasid tuleb analüüsida koos õppuriga (soolode liikumised ühest häälest teise, juhtiv partii, saatepartii) Repertuaar peaks olema õppurile jõukohane, pigem lihtsapoolne – et oleks aega kuulata ka ansamblikaaslast.

5.4.2. VANEM ASTE (V-VII ÕPPEAASTA)

Vanemas astmes on põhirõhk väljenduslikkuse arendamisel, koosmängu lihvimisel. Enam pööratakse tähelepanu koosmängule, ansamblikaaslast(te)ga tasakaalu leidmisele. Palasid analüüsitakse (saatepartii, juhtivpartii, soolokäigud, fraseerimine jne.). Erilist tähelepanu pööratakse dünaamika-, tempo- ja agoogika terminitele ja nende mängimisele.

5.4.3. REPERTUAARIVALIK

Kogumikud:

R.Schäfer „Trio-vorscule“

E.H. Jones „Jazz, Blues & Ragtime“

E.H. Jones „The Ceilidh Collection“

F. Mazas „Kleine Duette“ op.38

Ch.de Beriot „12 petits Duos faciles“ op.87

Сборник легких дуэтов

Юный скрипач I osa

Юный скрипач II osa

W. Krotkiewski „Easy duets for violin“

5.5. ÜLDKLAVERI AINEKAVA

Üldklaveri kui õppeaine on vajalik pilliõppijatele. Klaverimängu põhitõdede omandamine aitab teiste pillide (enamasti ühehäälsete) õppuritel mõista muusikat kui tervikut selle mitmekihilisuses, paremini orienteeruda mitmehäälses muusikas, tunnetada klaverisaate olemust erialases töös, paremini omandada helistikke ja harmoonilist tunnetust.

5.5.1. ÕPPETÖÖ EESMÄRK

1. Esmaste klaverimänguvõtete omandamine;
2. Mitmehäälsuse tunnetamine;
3. Noodilugemise oskuse arendamine;
4. Ajastu- ja stiilitunnetuse omandamine koostöös erialase ettevalmistusega ning muusikalooga;
5. Ansambelitunnetuse arendamine, klaverisaate osatähtsuse tunnetamine;
6. Klaviatuuri tundmise abil solfedžo ja harmoonia kergem omandamine.

5.5.2. ÕPPETÖÖ SISU

Üldklaveri õppimine algab 3. klassist ning kestab kooli lõpetamiseni, seega 5 aastat. Õppur on 1. ja 2. klassis omandanud nooditundmise, algsed teadmised solfedžost.

Ta tunneb noodipikkusi ja lihtsamaid rütmifiguure.

Lähtudes õppuri võimekusest ja õppimise kiirusest koostab õpetaja individuaalplaani ning teeb valiku õpperepertuaarist. Oluline on, et algusest peale omandaks õppur õiged mänguvõtted. Erilist tähelepanu peab pöörama tekstitruudusele, s. h. sõrmestusele ning artikulatsioonile.

Üldklaveri õppimine peab eelkõige olema toeks põhipilli ja üldmuusikaliste ainete omandamisele. Seepärast on vajalik valida repertuaari erinevatest ajastutest, muusikaliteratuuris orienteerumiseks tutvuda (ka noodistlugemise korras) võimalikult paljude paladega, mis kõik ei pea olema pähe õpitud ja lõpuni viimistletud.

Töö heliredelitega algab 3. klassist ning kestab kooli lõpetamiseni.

Kui õppur on tutvunud esmaste mänguvõtetega ja orienteerub klaviatuuril, võib ta alustada improvisatsioonikatsetustega, samuti koos õpetajaga lihtsate 4-käe palade koosmängimist.

Vanemates klassides võivad õppurid ka omavahel ansambleid moodustada.

Hindelised esinemised algavad 3. klassi II poolaastal, edaspidi nii I kui II poolaastal.

Esitatakse peast vähemalt üks pala läbivõetud repertuaarist.

Üldklaveri tunnid toimuvad kord nädalas, sealjuures 3. – 5. klassini 0,5 akadeemilist tundi, 6. ja 7. klassis 1 akadeemiline tund.

Oluline on pöörata õppuri tähelepanu tundidevahelise koduse harjutamise vajalikkusele.

III KLASS (1. õppeaasta)

Tutvumine klaveri kui instrumendiga. Õige mänguasendi sättimine. Klaviatuuri tutvustamine (nootide asukohad, valged ja mustad klahvid), side noodimärkide ja klaviatuuri vahel. Kõlatunnetuse otsimine, algul üksikute sõrmedega, hiljem igale klahvile vastava sõrmestuse leidmine. Esimesed noodistlugemise katsed, algul viulivõtmes, seejärel tutvumine ka bassivõtmega. Kaherealise noodipildiga tutvumine.

Mäng portatos, hiljem 2 ja 3 noodi sidumine legatoks. Kahe käe koosmäng algab liikumisega ühes käes ja pikkade nootidega teises käes.

I poolaasta jooksul võetakse läbi 6 – 8 lihtsat pala. Esimene tutvus heliredelite ja kolmkõladega (1 oktaav, 1 – 2 märgini, eraldi kätega).

II poolaastal jällegi 6 – 8 pala ning heliredelid 2 oktaavi ulatuses (eraldi või koos kätega).

Võib lisanduda kromaatilise heliredeli eraldi kätega.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

Esimesed polüfooniaharjutused (imitatsioonid, kaanonid). 8 – 10 väikest pala. Neist üks esitatakse peast ja hindele üleminekukontserdil 4. klassi.

Tasemenäited (palad ja kogumikud):

Polüfoonia:

R. Päts, L. Kõlar Klaveriõpik. Polüfoonia I-II
I. Berkovitš Polüfoonilised palad klaverile I-II osa
L. Mozart 12 pala W. A. Mozarti noodivihikust

Etüüdid:

R. Päts, L. Kõlar Etüüdid-harjutused
Gnessina Väikesed etüüdid algajatele. Klaveriaabits
Czerny-Germer Etüüdid I osa
H. Berens 50 väikest klaveripala op. 70

Palad:

D. Türk Ariooso
J. Haydn Menuett
J. Philipp Hällilaul
D. Agay Rulluisutajad
Kägu
R. Päts, L. Kõlar Marsilaul
Laste marss
Käokene
Poiste laul
Vokiratas

IV KLASS (2. õppeaasta)

Jätkub õpitud oskuste kinnitamine. Klaviatuuri ja noodikirja võrdlev tabel L. Kõlari raamatus „Algus“. Strihhid: portato, staccato, legato. Alberti bassi harjutused. Järjest suurenev tähelepanu tekstitäpsusele. Fraaside kujundamine. Tempomärgid: adagio, andante, moderato, allegro, ritenuto.

Heliredelid C, G, D, A (E); a, e; F, d. Õige sõrmestuse kinnistamine. Uus – F duuri sõrmestus. 2 – 4 oktaavi otse koos kätega; 3-häälsed akordid portato ja staccato, lühikesed 3- (4-) häälsed kolmkõlad, pikk arpedžo eraldi kätega, kromaatileine heliredel eraldi kätega. Tutvumine kadentsidega (I – V – I ja I – IV – I).

Improviseeritud mängud – kujundid. Esimesed lihtsad ansamblipalad koos õpetajaga. Noodistlugemise harjutused.

Aasta jooksul läbi võtta 2 – 4 etüüdi. 5 – 6 pala, 1 polüfoonia, 1 suurvorm.

Esinemised II ja IV veerandil hindele (1 pala õpitud repertuaarist – peast).

Tasemenäited:

Polüfoonia:

J. S. Bach Anna Magdaleena noodivihikust
nr.1 Menuett,
nr. 2 Polonees
nr. 7 Menuett

J. Krieger Menuett a-moll
C. H. Wilton Menuett G-duur
J. H. D`Anglebert Menuett F-duur
A. Corelli Saraband

R. Päts, L. Kõlar Klaveriõpik. Polüfoonia (valik)

Etüüdid: (kogumikud, valikuliselt)

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

H. Berens	50 väikest klaveripala op. 70
A. Berkovitš	Väikesed etüüdid
Czerny-Germer	I osa nr. nr. 5, 6, 7, 14, 15, 16, 17
H. Bertini	25 etüüdi op. 100
L. Schytte	op. 108, op. 160
R. Päts, L. Kõlar	Etüüdid, harjutused

Suurvormid:

A. Andre	Sonatiin G-duur I osa
J. Garscia	Sonatiinid op. 51 nr. 1 – 6
C Gurlitt	Sonatiin op. 214 nr. 2 I osa
D. G. Turck	Sonatiin C-duur
A. Goedicke	Sonatiin C-duur

Palad:

A.-E. Merila	Kuku, sa kägu
E. Mägi	Ööbik
R. Päts	Viru valss
W. A. Mozart	Allegretto
A. Rowley	Pöialpoiste maal
A. Gretšaninov	Kogumik „Rohelisel aasal“
F. Rybicki	Kass ja hiired

Ansamblid:

A. Gretšaninov	Kogumik „Rohelisel aasal“
C. Cui	10 viie klahvi pala
S. Maikapar	Esimesed sammud
F. Emonts	Euroopa klaverikool I

V KLASS (3. õppeaasta)

Omandatud oskuste kinnistamine ja rakendamine õpitavas repertuaaris. Klaverimängu tehnika edasiarendamine. Noodilugemise treenimine. Järjest suurenev süvenemine palade karakteritesse, vormi kujundamisse ja artikulatsiooni kui olulise väljendusvahendi tunnetamisse. Koduse ettevalmistuse tähtsus peab tõusma, kuna tunde on endiselt vaid 0,5 nädalas. Ansamblimänguks võivad liituda paremini edasijõudvad õppurid.

Lihtsamate saadete kujundamine kuulmise järgi (nn. 3 duuri-lood), võimaluse korral erialas läbivõetavate palade saadete mängimine.

Heliredelid: I poolaastal diesidega heliredelid C-a; G-e; D, A, E; II poolaastal bemollidega F-d; B-g; Es-c. Erinevad sõrmestused (1. sõrme reegel mustast klahvist algavatel heliredelitel). Mängida 4 oktaavis otse koos kätega, akordid portatos ja staccatos, lühike ja pikk arpedžo, kromaatiline. Kadents I-IV-V-I erinevates meloodilistes seisudes.

Õppeaasta jooksul läbi võtta vastavalt võimetele 3 – 5 pala, 1 – 2 polüfoonilist pala, 2 – 4 etüüdi ja II poolaastal 1 suurvorm. Sealjuures ei pea kõik palad olema peas ja lõpuni viimistletud.

Hindelist esinemised ühe palaga (peast) II ja IV veerandil.

Tasemenäited:

Polüfoonia:

J. S. Bach	Väike prelüüd c-moll Anna Magdaleena noodivihik (valik)
A. Arman	Fugetta C-duur
M. Glinka	Polüfoonilised palad Es-duur, d-moll
W. A. Mozart	Menuett F-duur
J. Ph. Rameau	Menuett

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

Päts-Kõlar	Polüfoonia II
Etüüdid:	
Czerny-Germer	I osa nr. nr. 23, 25, 26, 27, 29, 36
L. Schytte	25 kerget etüüdi op. 160
Lemoine	Etüüdid op. 37 (valik)
Suurvormid:	
T. Haslinger	Sonatiinid C-duur ja d-moll
D. Kabalevski	Sonatiin a-moll
D. Steibeldt	Sonatiin C-duur
M. Clementi	Sonatiinid op. 36 nr. 1 ja nr. 2
E. Melartin	Sonatiin g-moll
Palad:	
C. Orff	Väike süit
F. Rybicki	Itaallase sernaad
I. Hannikainen	Neegripoiss tantsib
A. Hatšaturjan	Andantino
P. Tšaikovski	Lastealbum (valik)
R. Schumann	Noortealbum (valik) Pianosta lentoon I

Ansambliid:

Valik vastavalt õppuri võimetele. (s. h. F. Schubert, P. Tšaikovski, A. Diabelli jt.)

VI KLASS (4. õppeaasta)

Alates sellest õppeaastast on õppekavas 1 tund nädalas. Tunnid sisaldavad tööd õpitava repertuaariga, noodistlugemise harjutusi, saate kujundamist (esimene tutvus akordimärkidega). Õppeaasta jooksul peab välja kujunema terviklik arusaamine mängitavatest teostest, selle vormist ja sisust, artikulatsioonimärkide tähendusest. Õppur peab olema suuteline muusikaliselt tõlgendama ja tehniliselt teostama erinevaid striihe vastavalt stiilile ja karakteritele. Tähelepanu nõuab ansambli tunnetus, mis on vajalik tema pillimängus koos kontsertmeistriga. Õppur peaks olema võimeline mängima oma erialas läbivõetavate teoste lihtsamaid saateid, võimaluse korral mängima ansambliis oma kaasõppuri(te)ga teiselt erialalt. Endiselt on päevakorras improvisatsiooniline saatekujundus.

Heliredelid 4 oktaavis, duurid soovitavalt ka lahku; lühikesed ja pikad arpedžod, akordid, kromaatiline 4 oktaavis otse. Kadentsid I – IV – K64 – V – I kõikides meloodilistes seisudes.

Õppeaasta jooksul läbi võtta 2 polüfooniat, 1 – 2 suurvormi, 3 – 5 pala (osa neist ansambliid või saated), 3 – 4 etüüdi.

Hindelised esinemised: I poolaastal 1 pala, II poolaastal 2 pala.

Tasemenäited:

Polüfoonia:

J. S. Bach	Väike prelüüd C-duur Väikesed palad (Leipzig) Sarabande, Bourre, Allemande, Menuett
G. F. Händel	Fuuga C-duur
S. Maikapar	Prelüüd ja fuuga cis-moll
G. Telemann	Fantaasia g-moll
A. Corelli	Gavott F-duur

Etüüdid:

H. Bertini	op. 29 nr. 3 ja nr. 8
D. Kabalevski	op. 27 a-moll, D-duur
A. Loeschorn	op. 65 nr. 20 ja nr. 22

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

Czerny-Germer	I osa nr. nr. 31, 32, 34, 35, 41, 42
C. Czerny	op. 139 nr. 100
J. F. Burgmüller	op. 105, op. 109 (valik)
Suurvormid:	
A. Diabelli	Sonatiinid op. 151 F-duur ja G-duur
J. B. Vanhal	Sonatiin F-duur II osa
T. Latour	Sonatiin C-duur
W. A. Mozart	Variatsioonid ooperi „Võlulööb“ teemale
J. L. Dussek	Sonatiinid op. 20 G-duur ja C-duur
Palad:	
F. Schubert	Hällilaul
J. Haydn	Tants F-duur
F. Burgmüller	Ballaad c-moll
E. Grieg	Valss Mäekuninga koopas Valvuri laul
A. Žilinskis	Läti polka
B. Bartok	Menuett
S. Prokofjev	Lastemuusika op. 65 – Jalutuskäik, Muinasjutuke
U. Sisask	Tähistaeva tsükkel lastele – Suur peni/Kassiopeia

VII KLASS (5. õppeaasta)

Lõpuklassis peavad edukamad õppurid, perspektiivsed edasiõppijad olema tasemel, et sooritada vastuvõtukatsed ka üldklaveris kõrgematesse õppeasutustesse. Õpetaja peab olema teadlik vastavatest nõuetest ning kindlustama õppuri nõutava taseme.

Jätub töö nii õpitavate teostega kui ka improvisatsiooni, ansamblimängu ja saadetega. Akordimärgid.

Heliredelid kuni 5 märgini 4 oktaavis, duurid ja harmoonilised mollid lahku, meloodilised otse; akordid, lühikesed (4-helilised) ja pikad arpedžod, kromaatiline heliredel.

Hindelised esinemised: II veerandil 1 palaga ja IV veerandil 2 palaga.

Tasemenäited:

Polüfoonia:

J. S. Bach	2-häälsed inventsioonid C-duur, F-duur, B-duur Väikesed prelüüdid (valik)
G. F. Händel	6 fugetti
D. Kabalevski	Prelüüdid ja fuugad op. 61

Etüüdid:

Czerny-Germer	I osa nr. nr. 43, 46, 48, 50
H. Berens	op. 61 II vihik nr. nr. 15, 16, 18
H. Bertini	op. 29; op. 32 (valik)
J. F. Burgmüller	op. 100
H. Lemoine	op. 37 nr. nr. 20, 28, 29, 35
L. Shytte	op. 68

Suurvormid:

J. L. Dussek	Sonatiin op. 20 Es-duur
I. J. Pleyel	Sonatiin D-duur I osa
T. Hasslinger	Sonatiin C-duur
M. Clementi	Sonatiin op. 36 F-duur

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

C. M. von Weber Sonatiin C-duur

Palad:

A. Põldmäe	Valik lastepalu
E. Mägi	10 klaveripala (valik)
B. Bartok	Lastele (valik)
	Mikrokosmos (valik)
P. Tšaikovski	Lastealbum (valik)
R. Schumann	Noortealbum (valik)
S. Prokofjev	op. 65 Vals, Õhtu
D. Šostakovitš	Nukkude tantsud

Ansamblid:

Saated erinevatele instrumentidele (koos kaasõppuritega) ja/või klaveriansamblipalad vastavalt õppuri tasemele.